

ת"פ 13283/03/16 - פרקליטות מחוז חיפה נגד יולי אפשטיין

בית משפט השלום בקריות

ת"פ 13283-03-16 פרקליטות מחוז חיפה נ' אפשטיין(עציר)
בפני כבוד השופט יוסי טורס

בעניין: פרקליטות מחוז חיפה

המאשימה

נגד

יולי אפשטיין

הנאשם

הכרעת דין

בהתאם לסעיף 182 לחוק סדר הדין הפלילי, אני מודיע כי החלטתי לזכות את הנאשם ממספר עבירות שיוחסו לו בכתב האישום והן -קבלת דבר במרמה (אישום 2); איומים (אישום 11); פריצה לדירת מגורים, גניבה והונאה בכרטיס חיוב (אישום 15).

כתב האישום ונקודות המחלוקת

1. נגד הנאשם הוגש כתב אישום המייחס לו חמישה עשר אישומים שעניינם מעשי מרמה שונים שאירעו לפי הנטען בשנים 2013-2015. כן יוחסו לו באישומים אלו, עבירות של זיוף, היזק בזדון, איומים ופריצה לדירה. להלן אפרט בקצרה את האישומים השונים, תוך שיובהר כבר עתה כי המחלוקת בין הצדדים כיום אינה רחבה ועניינה במספר מצומצם של אישומים ובשאלה כללית בדבר "שיטת המרמה" בה נקט הנאשם.
2. בכתב האישום נטען, בחלק הכללי, כי במהלך השנים 2013-2015 פרסם הנאשם מודעות בעיתון בשפה הרוסית ובהן הציע למכירה דלתות כניסה ופנים, זאת על אף שלא התכוון לספק דלתות, אלא לקבל במרמה את כספי המזמינים. לצורך כך ועל מנת להקשות על זיהויו, הכין הנאשם במרמה פנקס ובו מסמכים הנחזים להיות חשבוניות מס, עליהם פרטי עסק ומספר עוסק מורשה פיקטיביים (להלן - "חשבוניות המס המזויפות").
3. בכתב האישום מפורטים 12 מקרים שונים, בין השנים 2013- 2015, בהם עיינו לקוחות פוטנציאליים במודעה שפרסם הנאשם ובעקבות כך יצרו עמו קשר והזמינו ממנו דלתות פנים וחוף (המדובר באישומים 2-6 ו- 8-14 ;

עמוד 1

להלן- "אישומי המרמה"). בכל אישומי המרמה קיבל הנאשם מהמתלוננים כספים, אך לא סיפק להם את הסחורה עליה שילמו. בכל אישומי המרמה מסר הנאשם למתלוננים אחת מחשבוניות המס המזויפות שהכין. סכום המרמה המצטבר מגיע כדי 26,950 ש"ח.

4. באישומי המרמה יוחסו לנאשם עבירות שעניינן קבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות, לפי סעיף 415 סיפא לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן- "חוק העונשין") וכן שימוש במסמך מזויף בנסיבות מחמירות, לפי סעיף 418+420 לחוק העונשין. הנאשם מסכים שמעשיו מקימים את העבירות המיוחסות לו באישומי המרמה, למעט עבירה של קבלת דבר במרמה באישום 2 עליו ידובר להלן. הנאשם חולק על כך שהוכחו "נסיבות מחמירות" כאמור בסעיפים 415 ו-418 לחוק העונשין. עוד חולק הנאשם על הטענה לפיה לא התכוון מעולם לספק את הסחורה בגינה קיבל כספים וטוען כי נטל כספים מלקוחות חדשים על מנת לספק את ההזמנות שקיבל מלקוח קודם. בהקשר זה טען הסנגור כי הוא מודה ש"שיטת עבודה" זו מקיימת, בנסיבות העניין, את יסודות המרמה שבסעיף 415 לחוק העונשין, אך סבר כי לו יוכח ברמה הנדרשת כי זו הייתה "שיטת העבודה" (להבדיל מזו לה טוענת המאשימה) יש בכך להשפיע הן על השאלה אם התקיימו "נסיבות מחמירות" לצורך סעיפים 415 ו-418 וכן לעניין העונש, כנסיבה לקולה.

5. ביחס לאישום 2 חלק הנאשם על אישום המרמה כולו (אך הודה בשימוש במסמך מזויף). טענתו בעניין זה הייתה כי התכוון לספק את הסחורה ואף הזמין את הדלת, אך בשל טעות שלו ברישום ההזמנה, התקבלה מהמפעל דלת הפוכה, ולאור סירובה של המתלוננת לאפשר את הרכבתה באיחור, הדבר לא נעשה.

6. אישום נוסף עליו חלק הנאשם עניינו בעבירת איומים שיוחסה לו באישום 11. באישום זה צוינה התקשרות עם מתלוננת אשר הזמינה דלתות פנים ולא קיבלה את שהבטיח הנאשם. נטען כי לאחר שהסחורה לא סופקה יצרה המתלוננת קשר טלפוני עם הנאשם וציינה בפניו כי אם לא ישיב את כספה היא תתלונן במשטרה והוא בתגובה איים עליה באומרו "אם תתקשרי אלי עוד פעם אחת אני אוריד לך את הראש". כאמור, הנאשם הודה בעבירה המרמה גם באישום זה (בכפוף לטענה בדבר "שיטת העבודה" שתוארה לעיל) אך כפר בכך שאיים על המתלוננת.

7. מחלוקת נוספת עניינה באישום מס' 15. באישום זה צוין כי ביום 28.1.16 ארעה תקלה במנעול דירתה של המתלוננת, קשישה ילידת 1938 הסובלת מליקוי חמור בראייה. המתלוננת הבחינה במדבקת פרסומת לטכנאי מנעולים אותה הדביק הנאשם על דלתה, התקשרה למספר הטלפון הרשום בה ושוחחה עם הנאשם. הנאשם הגיע לביתה, תיקן את הדלת, גבה סך של 1889 ש"ח וצוין כי ימסור את חשבונית המס בתוך מספר ימים. בהמשך, ביום 31.1.16 התקשר הנאשם למתלוננת וביקש שתמתין לו ברחוב הסמוך לביתה על מנת שימסור לה את חשבונית המס. בזמן שהמתלוננת המתינה לנאשם כבקשתו, פרץ הוא לביתה דרך דלת הכניסה שלא הייתה נעולה, וגנב את תיקה שהכיל מסמכים שונים, 3,000 ש"ח במזומן וכרטיס בנקט הכולל את הקוד הסודי. בהמשך, בשעה 12.30 או בסמוך לכך, ניגש הנאשם למכשיר הבנקט בבנק הפועלים בקרית ים ומשך מחשבונה של המתלוננת סך של 4,000 ש"ח. בשל מעשים אלו יוחסו לנאשם באישום זה עבירות של התפרצות לדירת מגורים; הונאה בכרטיס חיוב וגניבה.

בהקשר לאישום זה הכחיש הנאשם מכל וכל כל קשר לאירוע, לרבות שהוא היה המנעולן שהוזמן למקום ושביצע את התיקון.

8. לסיכום: המחלוקת בין הצדדים עניינה באישומים 2 ו-15 ובעבירת האיומים שבאישום 11. כן קיימת מחלוקת באשר "לשיטת המרמה" באישומים 3-6 ו-8-14 ולקיומן של "נסיבות מחמירות" בכל אישומי המרמה.

9. להשלמת התמונה אציין כי הגם שכתב האישום מונה 56 עדים, בפועל העידו מספר מצומצם יותר של עדים והסנגור הסכים להגשת רוב הראיות ללא צורך בעדות עורך המסמך, או העד הרלוונטי (שאז הוגשה הודעתו במשטרה בהסכמה). אינני רואה לפרט את גרסאות העדים באופן נפרד וההתייחסות לעדויות תובא אגב דיון בטיעוני הצדדים, בשים לב לנקודות המחלוקת שנתרו.

שיטת המרמה בה נקט הנאשם באישומים 3-6 ו-8-14.

10. בעדותו תיאר הנאשם שיטת עבודה במסגרתה קיבל כספים מלקוחות תוך הבטחה לספק את הדלתות בתוך תקופה קצרה שלרוב עמדה על 10-14 ימים, כאשר הוא ידע שלא יעמוד בכך. טענתו היא שעשה שימוש בכספים אלו כדי לעמוד בהתחייבות ללקוחות אחרים שהמתינו זמן רב ("נכנסתי לתסבוכת.. הייתה לי רשימה של אנשים ממתינים"; "לקחתי כסף מזה, קניתי דלתות והרכבתי ללקוח שהמתין"; בעמ' 45). נטען כי הוא קיווה לעמוד בסופו של דבר בהתחייבותו ואולם בעניין זה השיב הנאשם "וודאי שלא אמרתי להם שבמקום שבועיים אני אולי אתקין להם בעוד חצי שנה" (בעמ' 62).

11. המחלוקת בין הצדדים בעניין זה היא האם הוכיחה המאשימה את הנטען בכתב האישום, לפיו הנאשם קיבל את הכספים ללא כל כוונה מצדו לספקן כלל. נזכיר שוב, כי הנאשם מודה שהאופן בו פעל, אף לשיטתו, מהווה עבירה של קבלת דבר במרמה (טיעוני הסנגור בעמ' 103), אך התבקשתי לקבוע שהמאשימה לא הוכיחה את שיטת המרמה הנטענת בכתב האישום (להלן - "התזה המפלילה").

12. טרם שנכנס לבחינת העובדות, ראוי להקדיש מספר מילים על המסגרת הנורמטיבית הרלוונטית לנושא ובמיוחד לשאלה, מדוע שיטת העבודה לה טען הנאשם מקיימת כלל את יסודות העבירה של קבלת דבר במרמה.

13. עבירת קבלת דבר במרמה מוגדרת בסעיף 415 לחוק העונשין כך:

"המקבל דבר במרמה, דינו - מאסר שלוש שנים, ואם נעברה העבירה

בנסיבות מחמירות, דינו - מאסר חמש שנים".

סעיף 414 לחוק העונשין קובע כך:

"דבר" - מקרקעין, מיטלטלין, זכות וטובת הנאה;

עמוד 3

"מרמה" - טענת עובדה בענין שבעבר, בהווה או בעתיד, הנטענת בכתב, בעל

פה או בהתנהגות, ואשר הטוען אותה יודע שאינה אמת או שאינו מאמין

שהיא אמת; ו"לרמות" - להביא אדם במרמה לידי מעשה או מחדל;....."

14. עבירת המרמה היא עבירה תוצאתית שכן היא מותנית בקבלת "דבר". היסוד העובדתי כולל טענה שאינה אמת וקבלת דבר בשל כך (היינו קיומו של קשר סיבתי בין השניים). היסוד הנפשי הנדרש הוא מודעות כלפי אי אמיתות הטענה; כלפי הקשר הסיבתי בין קבלת הדבר לאי האמיתות; וכן בדבר אפשרות התרחשות התוצאה. אין צורך ברצון להצלחת המרמה ודי בפזיזות בעניין היינו יחס של אדישות או קלות דעת (קדמי, הדין בפלילים (2005), בעמ' 864; להלן "קדמי").

15. בעניינו, טוען הנאשם להתנהלות עסקית במסגרתה עשה שימוש בכספי הלקוח המזמין לצורך עמידה בהתחייבות קודמת. מובן כי שיטה זו, כשלעצמה, אף אם יש בה משום נטילת סיכון עסקי מסוים (בנסיבות מיוחדות), אינה מהווה עבירה פלילית של קבלת דבר במרמה, אף אם בסופו של דבר לא עמד העוסק בהתחייבותו. לא כל נטילת סיכון עסקי בדבר אי עמידה בהתחייבות, מהווה עבירה של קבלת דבר במרמה "וקו הגבול בין מותר ואסור בתחום זה נעוץ בקיומה או בהיעדרה של אמונה כנה בתום לב ביכולתו של המבטיח לעמוד בהתחייבותו": ראו:

"לצורך התגבשות העבירה, המעשה הפלילי חייב להתקיים בעת ובעונה אחת עם הכוונה הפלילית... ואין זה מן המידה ללמוד מן התוצאה המאוחרת בלבד על הכוונה בעת המעשה, אם כי לפעמים סוף מעשה עשוי להצביע על מחשבה תחילה. וכאן אומנם מופיע הקושי... להציב הגבול ולהבחין בין ניהול כושל של עסק או ניהול בצורת גלגול חובות לבין מעשה מירמה לפי הסעיפים 414-415 לחוק העונשין. הקושי גובר עוד יותר מחמת סיטואציות אפשריות שונות בקשר למודעות לאי האמת שבמצב: אדם המבטיח לבצע דבר, שעבורו הוא מקבל כסף ובעת ההבטחה, הוא צופה שלא יקיים הבטחתו, נכנס בגדר המרמה. האם זהו מצבו של אדם החושש פן לא יוכל לקיים הבטחתו? ... המסקנה היא, כי זו שאלה של דרגה ומידה. על כן בכל מקרה יש צורך לבחון ולשקול בצד מצבו הנפשי של המבטיח לעניין הכוונה הפלילית, גם את הנסיבות המיוחדות של צורת ניהול העסק, הציפיות המבוססות מחד גיסא והקשיים הממשיים מאידך גיסא. כך, למשל, הצופה אפשרות לאי מימוש הבטחתו, יישא באחריות פלילית, אם אמונתו כי יקיים את הבטחתו נטולת יסוד סביר." (ע.פ. 223/88 **מרדכי לארי נ' מדינת ישראל**, פ"ד מג(3) 11; ההדגשה שלי - י.ט.)

16. מהראיות שהובאו הוכח שהנאשם לכל הפחות לא האמין בתום לב שיוכל לעמוד בהתחייבותיו כלפי המתלוננים ולמעשה הוכח אף שידע זאת בבירור. מכאן שמעשי הנאשם מקיימים את יסודות המרמה שבסעיף 415 לחוק העונשין. מסקנה זו מבוססת על כך שהנאשם היה חסר כל רכוש (בעמ' 83); הוא תיאר מצב כלכלי קשה של חוב בסך 2 מיליון ש"ח (בעמ' 72) וחוב לשוק האפור עד כי הוריו הקשישים נאלצו לסייע לו בתשלום החובות (ת/6, בש' 51); הוא לא החזיק חנות או בית עסק כלשהו; ממילא שלא החזיק במלאי; הוא התנייד עם אופניים חשמליים שכן היה פסול לנהיגה (בעמ' 43; ת/2, בש' 100); מספר ההזמנות החודשיות אף לשיטתו לא היה גבוה; הוא לא ניהל תיק במס הכנסה ובמס ערך מוסף (ת/2; בש' 74) ואף לא טרח לשלם מיסים כלל (ת/2, בש' 86; ת/4, בש' 238); הוא היה חייב כספים לספקי דלתות עמם עבד בעבר ונמנע ממנו להמשיך לקבל דלתות "על חשבון" (בעמ' 55).

במציאות כלכלית ומעשית זו, בוודאי שהנאשם ידע היטב, שהוא לא יוכל לעמוד בהתחייבותו ללקוח פלוני (היינו לספק דלת במועד המובטח או קרוב לו), אם יעשה שימוש בכספי ההזמנה לצורך קיום התחייבות קודמת ללקוח אחר הממתין זמן רב. ודוק: אין מדובר במרמה המתייחסת לאיחור קל בהספקה בלבד, דבר שלמרבה הצער קורה לא אחת. הכוונה היא שאף לשיטת הנאשם, מתחייבת המסקנה שהוא ידע שאין כל סיכוי שיהיה באפשרותו לספק את הדלתות המזומנות בתוך פרק זמן סביר התואם את סוג העסקה. מסקנה זו מתחייבת, כאמור, שכן הדרך היחידה שאדם במצבו הכלכלי והעסקי של הנאשם, כפי שפורט לעיל, יוכל לספק את שהבטיח, היא שהכסף שקיבל מהלקוח ישמש באופן ישיר לרכישת המוצר המובטח, שהרי מדובר באדם ללא כל אפשרות למימון עצמי; ללא כל מלאי; ללא ספקים שמוכנים לספק לו סחורה שלא על פי תשלום מיד; והוא בעל חובות רבים לשוק האפור. כאשר שיטת העבודה של הנאשם, לטענתו, הייתה לממן בכספי לקוח פלוני התחייבות קודמת ללקוח אחר הממתין זמן רב, ברי שידע שקיימת אפשרות ממשית ואף מעבר לכך, שלא תתקבל כמות הזמנות בעתיד הקרוב שיהיה בה לאפשר לו לעמוד במלוא התחייבויותיו. לכן, ברור שלא האמין בטענות שטען בפני לקוחותיו. ושוב, אין מדובר בשיטה בה לכל היותר ייגרם איחור סביר, או קצת מעבר לו, אלא במצב בו היה לנאשם ברור שלא יוכל לספק את הדלתות בפרק זמן סביר התואם את מהות העסקה והוא רק "קיווה" שאולי דברים יסתדרו בדרך כלשהי. לעניין זה די להביא את דבריו לפיו "וודאי שלא אמרתי להם שבמקום שבועיים אני אולי אתקין להם בעוד חצי שנה" (בעמ' 62). שיטה לפיה במקום לספק את הסחורה בתוך שבועיים, היא "אולי" תסופק בעוד "חצי שנה", מהווה מרמה. ואציין שבפועל הדלתות לא סופקו גם לאחר שנה ויותר.

משכך, נכון עשה הסנגור שהסכים ששיטת עבודה נטענת זו מהווה מרמה.

17. וכעת לשאלה, אם הוכחה המאשימה את התזה המפלילה שצוינה בכתב האישום, היינו תרגיל "עוקץ" פשוט ובסיסי לפיו קיבל הנאשם הזמנות מלקוחות, נטל כספים, והכל ללא כל כוונה לעמוד בהתחייבויותיו (אף לא באיחור ניכר כאמור).

18. מהראיות שהוגשו, ועליהן לא חלק הנאשם (שכן ויתר על חקירת המתלוננים), אנשים לא מעטים הזמינו אצלו דלתות ולא קיבלו את הסחורה שהזמינו עד היום. אישומי המרמה הרלוונטיים לפרק זה עוסקים בהזמנות במועדים: 7.5.14; 22.5.14; 15.6.14; 7.12.14; 20.5.15; 7.7.15; 13.8.15; 31.8.15; 30.9.15; 26.10.15; 28.10.15. המתלוננים כולם מתארים דפוס חוזר של עיון במודעה בעיתון בשפה הרוסית והגעת הנאשם לדירתם. בכל האירועים מקבל הנאשם כסף במזומן ומוסר חשבונית מזויפת. המתלוננים מתארים כי הוא מכנה עצמו בשמות בדויים כגון אנדרי (ת/113; ת/127), או יורי (ת/115; ת/132), או יורה (ת/114; ת/118; ת/122). עוד מתארים המתלוננים דפוס חוזר לפיו לאחר מכן הנאשם לא היה עונה לשיחותיהם וממילא שלא סיפק את הסחורה המוזמנת. באחד המקרים, לא ביצע הנאשם כלל מדידות לפתח הדלת (ת/127).

19. לכך יש להוסיף את "תנאי הבסיס הכלכליים" בהם בוצעו העסקאות במסגרתם, לנאשם לא היה עסק פעיל; הוא לא החזיק חנות; לא החזיק מלאי; מצבו הכלכלי היה קשה מאוד; הוא לא החזיק חשבון בנק שנים רבות; לא שילם מיסים כלל; הוא היה בעל חוב לשוק האפור, ובעל חוב כללי של כשני מיליון ש"ח (בעמ' 72) והוריו הקשישים סייעו לו בתשלום חובותיו.

20. הקושי להציג ראיות ישירות בדבר צפונות לבו של הנאשם, ברור מאליו. עם זאת, בהחלט ניתן ללמוד על הלך נפשו של הנאשם, במועד הרלוונטי, מכלל הנסיבות במועד זה ובמועדים שלאחר מכן (ע"פ 384/80 **מדינת ישראל נ' בן ברוך**, פ"ד לה(1)589).

21. לדידי, בעובדה שהדלתות לא סופקו מעולם, יחד עם יתר הנסיבות שפורטו לעיל, יש כדי להצביע לכאורה על כך שלנאשם לא הייתה כל כוונה מעולם לעמוד בהתחייבותו. בחלוף תקופה כה ארוכה, מצופה היה מהנאשם - אם אכן לא התכוון מראש לרמות ולא לספק את הסחורה - כי למצער לחלק מהלקוחות היה מספק את הסחורה שהזמינו, ואם הדבר היה כבר לא רלוונטי (שכן הזמינו מספק אחר) היה משיב להם את כספם. הנסיבות שאפפו את ההזמנה, בצירוף מצבו הכלכלי הקשה והאופן הבלתי מקצועי בעליל, בו ניהל את "עסקו" - יוצרים כאמור, תמהיל ראיתי לכאורי בדבר כוונת מרמה מהסוג לו טוענת המאשימה (כלומר תרגיל עוקץ). ראיות אלו חייבו את הנאשם בהצגת תרחיש חלופי המתיישב עם חומר הראיות והעומד במבחני השכל הישר (רע"פ 5038/12 **בובליל נ' מדינת ישראל** (2.7.2012); רע"פ 4844/15 **יום טוב גלבע נ' מדינת ישראל** (16.7.15)). ראו:

"כאשר אשמתו של נאשם נלמדת ומוכחת לכאורה מכוחן של הראיות שהובאו נגדו, עובר הנטל הטקטי אל כתפי הנאשם להציג תרחיש חלופי סביר המתיישב עם חומר הראיות ועומד במבחן השכל הישר. הנטל הטקטי אינו משנה את נטלי ההוכחה המקובלים בהליך הפלילי. נטל השכנוע באשמתו של המערער מעל לספק סביר נותר על כתפי המשיבה עד לסיום ההליך. יחד עם זאת, מקום שבו 'הוכחו עובדות המסבכות את הנאשם במעשה העבירה, ויוצרות לכאורה ראיה לחובתו, והנאשם אינו מנסה כלל להמציא הסבר מצידו לעובדות שהוכחו, או שהוא בודה מליבו דברים שאין להם שחר, רשאי בית המשפט, בתנאים מסוימים, לקבוע על סמך כל זה את אשמת הנאשם'" (ע"פ 3914/05 **אלחר נ' מדינת ישראל** (10.11.2008)).

ובענין הוכחת המתחולל במוחו של האדם, ראו:

"[על ידיעתו של אדם] ניתן ללמוד לא רק מתוך ראיות ישירות, אלא גם מתוך הנסיבות הכוללות של העניין, העשויות ליצור הנחה בדבר אותה ידיעה או התנהגות. עצמתה של הנחה זו תלויה ב"משקלה הסגולי של מערכת הנסיבות" ... במקום שמשקלה של הנחה זו הוא נכבד, והרי היא משכנעת מעל לכל ספק סביר, עשויה אותה הנחה להגיע למידה הדרושה לגיבושה של אחריות פלילית. כמובן, הנחה זו, שאינה אלא פרי ההיגיון וניסיון החיים, ניתנת לסתירה. אין מרשיעים אדם על יסוד מחשבה שלילית שעשויה להיות לו, אלא אך על יסוד מחשבה פלילית שיש לו. על-כן, רשאי נאשם להביא ראיות או ליתן הסברים, שיש בהם להראות, כי ההנחה ההגיונית אינה הגיונית כלל ועיקר או כי עצמתה של ההנחה, לאור הסבריו, אין בכוחה לקיים את מידת ההוכחה הנדרשת במשפט פלילי. אך במקום שהנאשם לא הרים נטל טקטי זה, ולא הביא ראיות או לא נתן הסברים המניחים את הדעת, הופכת ההנחה למציאות. שוב אין אנו אומרים, כי יש להניח, או כי לכאורה ניתן לומר, כי הנאשם התנהג התנהגות פלונית, והיה בעל מחשבה אלמונית, אלא אנו אומרים, כי הוכח, במידת הוודאות הדרושה במשפט פלילי, כי אכן הנאשם התנהג התנהגות פלונית, והיה בעל מחשבה פלילית אלמונית. מה שהחל כהנחה לכאורית הופך להנחה מוחלטת, דהיינו

למציאות עובדתית - התנהגותית או מחשבתית" (ע"פ 384/80 מדינת ישראל נ' בן ברוך, פ"ד לה(1)589).

22. ודוק: בנסיבות המקרה, אין מדובר בדרישה להצגת תרחיש מזכה, שהרי הנאשם מסר תרחיש חלופי לגביו הוא מסכים שאף הוא מקים אחריות פלילית. הכוונה היא שאם לא יוצג תרחיש חלופי למסקנה הלכאורית העולה מראיות המאשימה, ייקבע כי היא הוכחה מעל לספק סביר.

23. אקדים ואומר כי טענת הנאשם בדבר שיטת עבודתו, לרבות תקוותו שיוכל לעמוד ביום מן הימים בהתחייבותיו אינה מקובלת עלי כלל. טענתו של הנאשם בדבר "שיטת עבודה" לפיה הוא מקבל כספים על מנת לספק את הזמנתו של לקוח קודם ודחוף יותר (כלשונו בעמ' 46) אינה אמינה עלי, היא אינה הגיונית, היא לא הוכחה ולו בבדל של ראיה והיא אף בבחינת גרסה כבושה שהומצאה לקראת עדותו בבית המשפט. להלן אפרט את נימוקי למסקנה זו.

24. הנאשם לא אמור היה להיתקל בקשיים רבים על מנת להטיל ספק (לכל הפחות) בתזה המפלילה של המאשימה. אם אכן אין מדובר בתרגיל "עוקץ", לרבות אם עשה הנאשם שימוש בכספים שנטל מהמתלוננים לצורך מימון הזמנות ללקוחות קודמים, הדעת נותנת שלא היה מתקשה להסביר מהיכן רכש את הדלתות ואף למי סיפק אותן. יש לזכור כי אין מדובר באירועים ישנים מידי וחלקם התרחשו בשנת 2015 (ובעניין זה כאמור אני מחריג את אישום מס' 2 שיידון בנפרד בהמשך). עם זאת הנאשם לא הצביע על מקרה אחד בו רכש דלת בשנים 2014-2015 (השנים בהן התרחשו האירועים מושא אישומי המרמה למעט אישום 2). הוא אף לא הצליח להצביע על לקוח אחד, לו סיפק דלת בשנים אלו, באופן שיתיישב עם טענתו, היינו ללקוח שהמתין זמן רב.

25. הנאשם אומנם הביא לעדות מספר לקוחות להם סיפק דלתות ואולם לא היה בעדותם כדי לתמוך בשיטה לה טען, או לסתור את הראיות ל"עוקץ". כך העד ציפורקין העיד כי אמנם "זה לקח קצת זמן ובסוף הרכיב" (בעמ' 48) אבל אין מדובר בתיאור התואם את "השיטה" לה טען הנאשם, אשר אמורה הייתה להיות העדפתו של לקוח קודם שהמתין זמן רב. רוצה לומר, עד זה מתיישב עם טענה דווקא לעבודה תקינה (במקרה זה), היינו הספקה תקינה ללקוח, ואפשר אגב איחור כזה או אחר שהוא עדיין בגדר הסביר והמקובל (למרבה הצער), אבל הוא אינו מתיישב עם הטענה לשימוש בכסף של אחד המתלוננים על מנת "לכבות שריפה" בעניינו של לקוח שממתין תקופה ארוכה. עוד יודגש כי אף בעניינו של עד זה לא הוסבר מהיכן נרכשו הדלתות עבור עד זה והיה בכך לפגוע באמינות הגרסה. מנגד, העד ולדימיר קלז אכן תיאר תרחיש המתיישב עם טענת הנאשם. הוא תיאר המתנה בת כחודשיים למרות הבטחה לאספקה לאחר שבועיים וכי לבסוף הנאשם עמד בהתחייבות. ואולם, עד זה עשה רושם בלתי אמין כאשר הכחיש את היכרותו ארוכת השנים עם הנאשם (בעמ' 52; ת/158) וטען כי הכיר את הנאשם לראשונה במסגרת העסקה עליה העיד ומכאן שאינני רואה לבסס על עדותו בלבד ממצא עובדתי, ולו לצורך הטלת ספק.

26. כפי שצינתי לעיל, לו היה קצה קצהו של אמת בטענה זו, לא היה הנאשם מתקשה להביא ראיה בדבר רכישת דלתות בתקופה זו או הספקתן ללקוחות. לצורך הספקת דלת ללקוח, היה חייב הנאשם לרכוש אותה ממקום כלשהו. ראיה זו הייתה מתיישבת עם טענתו (אם כי לא מוכיחה אותה בהכרח) באופן שניתן היה לקבוע שהוטל ספק בתזה המפלילה שהציגה המאשימה. ואולם הנאשם כשל בהבאת ראיה זו. לא התעלמתי מכך שהנאשם היה עצור

במהלך ניהול המשפט ואפשר שהתקשה בשל כך להזמין לקוחות שקיבלו את שהזמינו על פי שיטה זו. אני מקבל שמדובר בקושי ממשי, שכן הנאשם לא ניהל הנהלת חשבונות או רישומים אחרים ומשכך אין מדובר במשימה קלה עבור נאשם עצור. ואולם, קושי זה לא קיים ביחס לספק הדלתות ממנו רכש לטענתו את הדלתות בתקופה זו. לו אכן עשה הנאשם שימוש בכספיהם של אחד עשר המתלוננים לרכישת דלתות ללקוחות אחרים, היה הוא כאמור אמור להזמין מספר לא מבוטל של דלתות אצל ספק כלשהו (ראה גרסתו בעמ' 45, בש' 31). עם זאת הנאשם לא הצליח להראות ולו רכישה אחת של דלת בשנים 2014-2015. בעניין זה טען הנאשם בבית המשפט כי בשנת 2015 רכש דלתות אצל אדם בשם יעקב שעובד בחברת מל"מ (בעמ' 57; 66) ואף טען כי "כל פעם שהצטבר לי סכום הייתי הולך למל"מ קונה דלתות ומרכיב" (בעמ' 62) ואולם לא נעשה כל ניסיון להוכיח ולו רכישה אחת בשנה זו מעסק זה. כך, לא הובא לעדות אותו "יעקב" ולא נעשה כל ניסיון לזמנו לעדות, למרות הצהרת הסגור שיעשה כן (בעמ' 76). כאמור, לא מוטל כמובן על הנאשם נטל ההוכחה, אלא בשים לב לראיות המאשימה, עבר אליו הנטל המשיני, להציג ראיה כלשהי לתרחיש החלופי לו הוא טוען. בנתונים אלו, העובדה שלא נעשה כל ניסיון לזמן את המוכר מחנות זו, פועלת לחובת הנאשם באופן שלא ניתן לומר שהוצג תרחיש חלופי.

27. יתרה מזו. מעיון בהודעות הנאשם במשטרה עולה כי מדובר בגרסה כבושה שהועלתה לראשונה במהלך המשפט. כך בת/2 טען הנאשם כי בשל נכות, מזה חמש שנים (היינו משנת 2011) הוא אינו עוסק כלל בהרכבת דלתות וכי רק בשלוש השנים האחרונות הוא עובד כמנעולן. אני מקבל כאפשרות סבירה (הגם שלא נטען כך) שהיות ובשלב זה הכחיש הנאשם את העבירות, הוא בחר להרחיק עצמו כליל מהעיסוק בתחום ועל כן אינני רואה בתשובה זה כמקשה על קבלת גרסתו כיום. עם זאת בחקירה נוספת (ת/4) כבר הודה הנאשם בעבירות, אך עדיין טען כי משנת 2011 הוא אינו עוסק כלל בהרכבת דלתות. כאשר נשאל על מעשי המרמה הסביר כי "אני הסתבכתי בחוב כספי ואני לא רוצה לפרט שמות עם מי הסתבכתי... אבל זה לא בנקים, כשעשיתי את זה בפעם הראשונה אני ידעתי שאני הולך לאכול אותה אבל אז כבר לא היה אכפת לי אם זה פעם אחת או פעמיים ואז זה המשיך לכל השמונה". הסבר זה אינו מתיישב כלל ועיקר עם גרסתו כיום והוא אף מנוגד לו. בהמשך החקירה אף הסכים הנאשם עם המונח "עקצת" ולא תיקן את החוקר שהטיח בו האשמה זו (בש' 72). הנאשם אף הסביר שוב שעשה את הדברים כי "הייתי זקוק לכסף הסתבכתי בחוב" (בש' 234). בחקירה מתקדמת יותר (ת/7), נשאל הנאשם שאלה מפורשת כיצד התכוון לספק את הסחורה בעסקאות משנת 2014-2015 והשיב כי "הכסף שהייתי לוקח על העסקאות שביצעתי הייתי ישר מעביר אותם בתור חובות למי שהייתי חייב וציפיתי שתהיה לי עבודה על תיקוני דלתות ואז בכסף הזה לקנות ולספק לאנשים דלתות אבל זה לא הלך והסתבר" (בש' 195). בהמשך הסביר כי הסתמך על הכספים האלו "כדי לקנות את הדלתות שסגרתי עם האנשים אבל לא קניתי כי לא הצלחתי לגייס כסף" וטען כי "העברתי את הכסף למי שהייתי חייב" ולא הסכים להסביר למי היה חייב.

28. גרסאות אלו שונות לחלוטין מהגרסה כיום. מדובר למעשה בגרסה פשוטה והגיונית לפי הנאשם שקע בחובות לגורמים "שאינם בנקים" והוא החליט "לעקוץ" לקוחות בכך שנטל כספים תוך הבטחה לספק דלתות, אך בפועל העביר את הכספים לכיסוי חובותיו. אפשר שבצד מעשים אלו "קיווה" הנאשם שביום מן הימים יוכל להחזיר את הכספים, אך כאמור, הוא בוודאי לא נקט בשיטה של גלגול כספים מלקוח אחד לשני, כגרסתו כיום, אלא הכספים שימשו לכיסוי חובות אחרים. הנאשם לא נתן כל הסבר מדוע לא טען בחקירותיו הרבות במשטרה את טענתו כיום, אלא דווקא טענה הפוכה ומשכך אין מנוס ממסקנה לפיה מדובר בגרסה כבושה שאינה ראויה לאמון. ראו:

"הכלל החל לעניינה של עדות כבושה הינו כי ערכה ומשקלה הראייתי של זו מועטים בשל החשד המתעורר באופן טבעי באשר לאמיתותה. זאת, כל עוד אין בפי העד הסבר משכנע ומניח את הדעת לטעמים שבעטיים כבש עדותו ... משך הזמן שלאחריו תיחשב עדות לכבושה אינו נקבע בהתאם לאמת מידה ברורה ונוקשה, אלא הוא נקבע בכל מקרה בהתאם לנסיבותיו ... מרכז הכובד אינו מושם על משך השתיקה אלא על הסיבה בגינה בחר העד לצפון המידע שברשותו, כמו-גם על שינוי הנסיבות אשר הניעו לחשוף את המידע." (ע"פ 1645/08 פלוני נ' מדינת ישראל (3.9.09))

29. סיכומו של דבר, ממכלול הנימוקים שפורטו לעיל, הוכח ברמה הנדרשת שהנאשם נטל כספים מהמתלוננים, תוך שהוא יודע שלא יספק להם את הסחורה המובטחת ובכל מקרה הוא לא האמין שיש ביכולתו (מבחינה מעשית) לעשות כן. כמו כן, אינני מקבל, ולו ברמת ספק סביר, שהנאשם עשה שימוש בכספים שקיבל מהמתלוננים לצורך עמידה בהתחייבות קודמת ללקוחות אחרים. משכך, הוכחה התזה המפלילה באישומים אלו כמפורט בכתב האישום.

אישום מס' 2

30. באישום זה אין מחלוקת בין הצדדים על אודות המסד העובדתי (בעמ' 91). המחלוקת עניינה בדבר היסוד הנפשי בלבד, וביתר דיוק - האם התכוון נאשם בעת ביצוע ההזמנה לספק את הדלת למתלוננת, אם לאו.

31. עניינו של אישום זה דומה ליתר אישומי המרמה בהם הודה הנאשם כמפורט לעיל. גם במקרה זה עיינה המתלוננת במודעה אשר פרסם הנאשם בעיתון בשפה הרוסית בדבר מכירת דלתות. המתלוננת יצרה קשר עם הנאשם על פי מספר הטלפון שפרסם והזמינה ממנו דלת פלדה תמורת סך של 2,350 ש"ח. הנאשם מסר למתלוננת חשבונית מזויפת. עם זאת, בשונה מיתר אישומי המרמה האחרים, במקרה זה שולמה התמורה בשיק, אשר אף הופקד לחשבון אביו של הנאשם. הנאשם לא סיפק למתלוננת את הדלת ולא השיב את כספה עד היום.

32. הנאשם מסר גרסה מפורטת בעניין זה. טענתו היא שבמקרה זה הוא התכוון לעמוד בהתחייבותו ואף הזמין את הדלת במועד, אך זו יוצרה במפעל באופן שגוי (בהיפוך בין צד ימין לשמאל). הנאשם טוען כי ביקש מהמתלוננת ארכה בת שבועיים לספק את הדלת אך זו סירבה ולכן לא הזמין דלת חדשה.

33. המאשימה אינה חולקת על כך שאם תתקבל טענה זו (ודי כמובן לעניין זה בספק סביר) אין להרשיע את הנאשם בעבירה של קבלת דבר במרמה. טענתה היא שאין מקום לקבל טענה זו בשל מצבור הנימוקים הבאים: המתלוננת הכחישה שהנאשם מסר לה שהדלת יוצרה באופן שגוי; התנהגות הנאשם במהלך התביעה האזרחית שהגישה המתלוננת נגדו בעניין זה, מצביעה על כוונת מרמה וכך גם העובדה שמסר חשבונית מזויפת; לא ניתנה תשובה מספקת לשאלה מדוע לא פעל להזמין עבור המתלוננת דלת אחרת וכן מה עשה בדלת "ההפוכה" שקיבל; התנהגות הנאשם באישומי המרמה האחרים (בהם הודה) מהווים "מעשים דומים" שיש בהם לסתור את טענתו לתום

לב.

34. ב"כ הנאשם טוען כי מקרה זה שונה מיתר המקרים, באופן המצדיק את זיכוי. ראשית נטען כי בין מקרה זה ליתר המקרים מפרידה שנה במהלכה לא אותר כל מתלונן נוסף, ומשכך אין מקום להקיש על היסוד הנפשי על בסיס אירועים שאירעו זמן רב לאחר מכן. שנית, במקרה זה קיבל הנאשם מהמתלוננת שיק אותו הפקיד בחשבונו של אביו. הסנגור טען בעניין זה כי הדבר אינו מתיישב עם כוונת מרמה. בנוסף הדגיש הסנגור כי טענת הנאשם - לפיה הזמין את הדלת וזו יוצרה באופן הפוך - נטענה בזמן אמת בחקירה בשנת 2013, אך המשטרה לא טרחה לבדוק את הטענה ולברר את נכונותה. בהקשר זה נטען כי כיום לא ניתן עוד להוכיח, שכן המפעל אינו קיים בצורתו הקודמת והעובדת שהכירה את פרטי המקרה עברה אירוע מוחי ואינה יכולה להעיד.

35. לאחר שבחנתי את מכלול הראיות שהובאו בעניין, מצאתי לזכות את הנאשם מהעבירה של קבלת דבר במרמה באישום זה, וזאת מחמת הספק. אפרט להלן את נימוקי.

36. בנסיבותיו של אישום זה, יסוד המרמה יכול ללבוש שתי צורות. הראשונה היא המרמה "הקלאסית" כלומר, הבטחה לספק את הדלת למרות שאין כל כוונה לעשות כן (היינו - "עוקץ"). הצורה השנייה, והמורכבת יותר, היא כפי שהוסבר לעיל, היעדר אמונה כנה בדבר יכולתו של העוסק לעמוד בהתחייבותו, תוך הסתרת הנושא מהצד השני. המאשימה לא טענה לקונסטרוקציה משפטית זו, אלא לצורה הראשונה בלבד. משכך, לא אדון באפשרות זו ועל המאשימה יהיה להוכיח כי הנאשם לא התכוון כלל לספק למתלוננת את הדלת, כאשר נקודת הזמן הרלוונטית היא במועד נטילת הכספים.

37. כפי שהוסבר לעיל, היכולת להוכיח את צפונות לבו של הנאשם עוברת לא אחת דרך נסיבות חיצוניות (ע"פ 384/80 מדינת ישראל נ' בן ברוך, פ"ד לה(1)589). כך, לטובת המסקנה שלא היה בכוונת הנאשם לספק את הדלת, ניתן למנות את העובדות הבאות:

א. הנאשם עשה שימוש בחשבונית מס מזויפת ועליה מספר עוסק

מורשה פיקטיבי (ת/50) - יש בהתנהגות זו ללמד על כוונה להסתיר את זהותו של הנאשם. עם זאת, ניתן לראות בשימוש במסמך זה לצורך מטרת התחמקות מתשלום מס בלבד (או כמטרה הדומיננטית) ולא דווקא לטשטוש הזהות כלפי הלקוחות. יש גם להביא בחשבון כי על המסמך הופיע מספר הטלפון האמיתי של הנאשם (שלא השתנה שנים רבות), אך גם נתון זה יש להביא בחשבון באופן מסויג, שכן מדובר בטלפון מסוג "טוקמן" (בעמ' 68) שאינו מאפשר בקלות לגלות את פרטיו של עושה השימוש.

ב. הנאשם לא פעל לתיקון טעותו ולהזמנת דלת נוספת - הנאשם

טען בעניין זה כי הודיע למתלוננת שהדלת הגיעה הפוכה וכי ייקח עוד פרק זמן של שבועיים להזמין דלת אחרת. לטענתו המתלוננת סירבה וביקשה את כספה חזרה

ומטעם זה לא הזמין דלת חדשה (בעמ' 86). ביחס לשאלה מדוע לא השיב את כספה, טען כי ביקש לעשות כן וביקש את פרטיה לשם כך, אך היא ביקשה לקבל את הכסף במזומן לידיה והוא פחד לפגוש בה שמא בעלה יכה אותו (בעמ' 86). המתלוננת הכחישה מכל וכל שהנאשם הסביר לה שאירעה טעות בהזמנה (בעמ' 92) ואף טענה שבתחילה אמר לה שיספק את הדלת "עוד מעט...אחר כך סגר את הטלפון. לא ענה" (בעמ' 91). ביחס להשבת הכסף, אישרה המתלוננת שהייתה הצעה כזו מהנאשם, אך טענה כי היה זה רק לאחר שפנתה למס הכנסה לאיתור הנאשם (שכן לא היו פרטים נכונים על גבי החשבונית) ולאחר מכן למשטרה. כן טענה שמדובר היה בבקשה להחזיר מקצת הסכום בלבד. המתלוננת אישרה כי ביקשה לקבל את הכסף שלא דרך חשבון הבנק (שכן חששה למסור לנאשם את פרטיה) אלא במזומן לידה, אך הנאשם לא שילם לה דבר.

עדוּתה של המתלוננת עשתה רושם כללי אמין. אני מקבל את טענתה כי הצעת הנאשם להשיב לה חלק מהסכום הייתה רק לאחר שפנתה לרשויות (בעמ' 94). מסקנה זו אינה מבוססת רק על האמינות שייחסתי לעדותה, אלא גם בשל כך שהיא נתמכת ומחוזקת בגרסתו של הנאשם בחקירתו בעניין זה בשנת 2013, שם אכן ציין כי הודיע למתלוננת שהדלת הגיעה הפוכה, אך לא ציין כי ביקש להשיב לה את כספה. אדרבא, בסופה של החקירה עת הוטח בו "שנעלם עם הכסף" השיב כי הוא יחזיר למתלוננת את כספה "חד משמעית" (ת/1, בש' 48). תשובות אלו מלמדות באופן ברור כי עד שלב זה (ומדובר בחודשיים לאחר מועד ההזמנה) לא הציע הנאשם למתלוננת להשיב את הכסף. בעניין זה יש להוסיף כי בחודש 11/13 ניתן פסק דין בהסכמת הנאשם במסגרת תביעה קטנה שהגישה המתלוננת נגדו בעניין זה ואף לאחר מכן לא שילם הנאשם את שנקבע בפסק הדין ולא השיב לה את כספה. הנאשם נימק זאת בעדותו בחיסרון כיס (בעמ' 86) ואולם התשובה אינה מתיישבת עם טענתו שביקש קודם לכן להשיב למתלוננת את כספה (ואף חלקית) ובמיוחד עם כך שביקש ארכה בת שבועיים להזמין דלת נוספת (פעולה שדורשת יכולת מימון).

בעניין הצעתו להזמין דלת נוספת לאחר שבועיים, גם כאן, עדוּתה של המתלוננת הייתה מהימנה עלי והדעת נותנת שלו כך היה נאמר לה, לא הייתה כל סיבה שלא תודה בכך, שהרי אין בדבר לפגוע בטענתה הכללית לפיה הנאשם קיבל את מלוא התמורה ולא סיפק את הסחורה. אציין עוד שקשה למצוא היגיון בגרסה לפיה המתלוננת סירבה לאפשר לנאשם ארכה בת שבועיים לספק את הדלת והעדיפה לנהל "מלחמה" ארוכה במסגרתה פנתה למשטרה ולבית המשפט ועדיין לא קיבלה את כספה. עם זאת, אין לשלול שהמתלוננת איבדה אמון בנאשם ולא שיערה שלא תקבל את כספה בדרך בה בחרה. כמו כן נראה כי למתלוננת היה חשש מסוים מהנאשם מהרגע הראשון, עד כי הנאשם ציין על גב החשבונית "אם עד 30.5.13 לא תורכב הדלת הכסף יוחזר" (ת/50). מכאן שספק אם יש לתת להנחה "הגיונית" זו משקל רב בנסיבות העניין.

ג. **מעשים דומים** - המאשימה טוענת שיש ללמוד מהתנהגותו של הנאשם באישומי המרמה האחרים, על היעדר תום לבו גם במקרה זה. בהקשר זה יש

לזכור שקבעתי כי ביתר המקרים לא היה בכוונתו של הנאשם לעמוד בהתחייבותו, אלא מדובר היה במרמה מהסוג "הפשט" (עוקץ). מדובר למעשה בטענה לקיומן של "מעשים דומים" בהיבט של זהות התכנית העבריינית וההתנהלות הכוללת. כידוע, "התנהגותו ומעשיו של אדם בעבר עשויים להיות בעלי ערך ראייתי במשפט פלילי, כאשר מעשים דומים שעשה אותו אדם בעבר עשויים להעיד על הכוונה שניצבה בבסיס המעשים שבגינם הוא עומד לדין בהווה. הגשת ראיה מסוג "מעשים דומים" מהווה חריג לכלל לפיו עברו הפלילי של אדם לא ישמש ראיה כנגדו במשפט, על מנת שלא ליצור דעה קדומה כלפיו ולחרוץ את דינו בשל כך" (ע"פ 10586/05 **ערן בן אברהם נ' מדינת ישראל** (5.1.09)). כן יש להדגיש כי "עדות על מעשים דומים מכוונת לתקוף טענה אפשרית של הנאשם בדבר העדר כוונה פלילית, כאשר ביצוע המעשה אינו שנוי במחלוקת" (ע"פ 411/04 **טטרו נ' מדינת ישראל** (9.1.06)).

בענייננו, היסוד העובדתי באישום זה אינו מוכחש. הטענה היא רק להיעדרו של היסוד הנפשי. לאור כך, על פני הדברים זהו מקרה מתאים לבחון את משמעותם הראייתית של המעשים הדומים (ראו למשל השימוש שנעשה במקרים דומים בע"פ 107598 **מרדכי אופנייה נ' מדינת ישראל** (17.1.00)). אציין כי בענייננו לא התעוררה שאלת האפשרות להציג את "המעשים הדומים" שהרי מדובר באישומים האחרים בהם הודה הנאשם במסגרת כתב האישום הנוכחי (ולא נטענה טענה להפרדת אישומים). ענייננו אינו אפוא באפשרות להציג מקרים דומים אלו, אלא במשמעות הראייתית שיש לייחס להם בנסיבות העניין. לצורך כך יש לזכור כי "גם לאחר שהותרה שמיעתה של עדות בדבר שיטה או בדבר מעשים דומים, על בית המשפט לבחון באופן זהיר מהו המשקל שיש לייחס לעדות זו" (ע"פ 3372/11 **משה קצב נ' מדינת ישראל** (10.11.11)). בנסיבות העניין והגם שאכן העבירות הנוספות שעבר הנאשם דומות ואף זהות מבחינת היסוד העובדתי, מקובלת עלי טענת ההגנה לפיה קשה ללמוד על תום לבו של הנאשם (או היעדרו) מהאופן בו התנהל לאחר כשנה. יש לזכור כי האירוע מושא אישום זה התרחש בחודש 5/13 ואילו "המעשים הדומים" שביתר האישומים, תחילתם בחודש 5/14. מרחק הזמן בין אירוע זה לאירוע הבא (שפתח את "סדרת" אירוע המרמה), מקשה על האפשרות להקיש משורת המקרים האחרים על היסוד הנפשי של הנאשם שנה קודם לכן. לכך יש להוסיף כי לא נמצאו מתלוננים נוספים בשנה זו ויש בעובדה זו להחליש את עצמת המסקנה שיש להסיק מההתנהגות המאוחרת. מסקנה זו יפה במיוחד בשים לב לאופי המעשים, שאינו מחייב להסיק מסקנה מפלילה ביחס למקרה בודד שהתרחש שנה קודם לכן, שכן אפשר ועמדו בבסיס ההתנהגות המאוחרת תנאים שונים (ראו בהשוואה ע"פ 816/10 **עודד גולד ואח' נ' מדינת ישראל** (3.9.12), פסקה 40)).

38. **סיכומי של דבר:** התשתית הראייתית שהציגה המאשימה (גם ללא המעשים הדומים) אכן מתיישבת עם התזה המפלילה ולא עם טענת הנאשם. התנהלותו הכוללת של הנאשם, בעת ביצוע ההזמנה ולאחריה (החשבונית המזויפת; הפרטים הכוזבים; העובדה שלא סיפק דלת חלופית; שלא השיב הכסף; שלא ענה לטלפונים; ולא שילם את סכום פסק הדין), מלמדים לכאורה על כך שלא התכוון מעולם לספק את הסחורה בגינה קיבל תשלום. אל מול תשתית ראייתית זו, טען, כאמור, הנאשם כי לא ייתכן שהתכוון להיעלם למתלוננת ולא לספק את הסחורה שהרי הסכים לקבל שיק ואף הפקידו על בחשבונו של אביו. אכן, יש משמעות מסוימת לטיעון זה, אך אם היה עומד

בבדידותו, לא היה בו לדעתי, להטות את הכף לעבר זיכוי, מול נסיבות המקרה הכוללות כפי שתוארו לעיל. הטענה המשמעותית יותר של ההגנה עוסקת במחדלה של המאשימה לבחון את טענת ההגנה בזמן אמת, בשילוב העובדה שלא ניתן לעשות כן כיום. לנושא זה אפנה כעת.

39. בנסיבות אישום זה, היה בידי המאשימה הזדמנות פז לבדוק את טענת ההגנה ולקבל תשובה חד משמעית. הנאשם נחקר ביום 22.7.13 (ת/1) כלומר חודשיים בלבד לאחר מועד ההזמנה (ראו ת/50). בחקירתו נשאל הנאשם מדוע לא התקין את הדלת בביתה של המתלוננת והשיב "כי אני הזמנתי לה דלת ואחרי שבוע הגיעה דלת הפוכה, אני התקשרתי ואז הם התחילו לצעוק ולקלל" (ת/1). חרף תשובה זו, לא טרח החוקר להקשות ולשאל את הנאשם מהיכן הזמין את הדלת וממילא אפוא שלא נבדק אם אכן הוזמנה דלת ואירעה טעות כלשהי, או שמא מדובר בשקר בוטה. למעשה לאחר חקירתו של הנאשם, כל שנעשה בתיק היה להתקשר למתלוננת לאחר שלושה חודשים ולשאל אם הנאשם השיב את כספה (ת/52). מדובר במחדל חקירה ברור ומתשובות החוקר עלתה שיטת עבודה שגויה אשר אינה מבחינה בין טענה להפרת התחייבות במישור האזרחי, למרמה פלילית (ראו בעמ' 96, ב' 25). ברי כי לו היה נשאל הנאשם מהיכן הזמין את הדלת, לא יכול היה להתחמק (שהרי מדובר היה חודשיים בלבד לאחר ההזמנה) וככל שלא היה יודע למסור פרטים, היה בכך ללמד בבירור על כך שהטענה אינה אמת. מנגד, לו היה מוסר את פרטי המפעל, ניתן היה לברר את טענתו ולקבל אישור שהיא נכונה, או כמובן, להציג ראיות ברורות בדבר היותה כזב.

40. בסיכומיו בכתב לא התייחס ב"כ המאשימה להימנעות המשטרה מבירור טענה זו. גם בהשלמת הטיעון בעל פה, ולשאלת בית המשפט, לא ניתנה תשובה בדבר סיבת המחדל ואף לא מדוע אין בכך לפגוע בהגנת הנאשם.

41. גישת הפסיקה בנושא מחדלי החקירה סוכמה כך:

"לא כל הימנעות מחקירה לה טוענת הסניגוריה הינה "מחדל חקירה", ולא כל מחדל חקירה גורם בהכרח ל"נזק ראיתי". לא כל נזק ראיתי ולא כל מחדל בחקירה מובילים לזיכוי. נפקותו של המחדל תלויה בנסיבות המקרה הקונקרטי, ובפרט בשאלה האם עסקינן במחדל כה חמור, עד כי יש חשש שמא קופחה הגנתו של המערער בעניינו באופן שיתקשה להתמודד עם חומר הראיות המפליל אותו או להוכיח את גרסתו שלו. על פי אמת מידה זו, על בית המשפט להכריע מה משקל יש לתת למחדל, לא רק כשהוא עומד לעצמו, אלא גם בראיית מכלול הראיות" (ע"פ 2694/09 **פלוני נ' מדינת ישראל** (23.6.2010)).

בע"פ 5386/05 **אלחורטי נ' מדינת ישראל** (18.5.06) נקבע כי:

"במקרים שבהם נתגלו מחדלים בחקירת המשטרה, בית המשפט צריך לשאול עצמו האם המחדלים האמורים כה חמורים עד שיש לחשוש כי קופחה הגנתו של הנאשם, כיוון שנתקשה להתמודד כראוי עם חומר הראיות העומד נגדו או להוכיח את גרסתו שלו

[...] על פי אמת מידה זו, על בית המשפט להכריע מה המשקל שיש לתת למחדל לא רק כשהוא עומד לעצמו, אלא גם בראיית מכלול הראיות [...]. העדרה של ראייה, שמקורו בחקירת המשטרה, יזקף לחובת התביעה בעת שיישקל מכלול ראיותיה, ומאידך גיסא, הוא יכול לסייע לנאשם כשבית המשפט ישקול האם טענותיו מקימות ספק סביר [...]. נפקותו של המחדל תלויה בתשתית הראייתית שהניחה התביעה ובספקות אותם מעורר הנאשם, והשלכותיו תלויות בנסיבותיו של כל עניין ועניין: "אכן, יש נסיבות שבהן כרוכה אי עריכת בדיקה או רישום הודעה על ידי המשטרה, באבדן ראייה חשובה, ולעתים אף חיונית, הן לתביעה והן להגנה. כאשר 'חסרה' ראייה כאמור לתביעה- נזקף ה'מחדל' החקירתי' לחובתה, שעה שנערך מאזן הראיות ונדונה השאלה האם הרימה התביעה את נטל ההוכחה המוטל עליה. ואילו מקום שהעדרה של הראייה 'חסר' להגנה, תוכל זו להצביע על ה'מחדל' כשיקול בדבר קיומה של ה'אפשרות' הנטענת על ידה, הכול בהתאם לנסיבות המיוחדות של העניין הנדון" (ההדגשות במקור - י.ט.).

42. אכן, המאשימה אינה חייבת להציג את הראייה הטובה ביותר האפשרית, אלא השאלה היא אם הראיות שהוצגו מספיקות לצורך הרשעה. "עם זאת, במקרים בהם המחדלים בחקירה פגעו פגיעה ממשית ביכולתו של הנאשם להוכיח את חפותו, יתכן שמחדלי החקירה יעמדו לזכותו. בחינה זו צריכה להיעשות בשקילת מחדלי החקירה על רקע התשתית הראייתית הכללית שסיפקה התביעה" (ע.פ. 7255/14 **מוחמד אנטקלי ואח' נ' מדינת ישראל** (11.4.16)). במקרה זה, כפי שפורט לעיל, מדובר בראייה שהיא בבחינת "הטובה ביותר" שהרי היא ראייה ישירה בדבר אמיתות הטענה, להבדיל מהראיות הנסיבותיות מהן מבקשת המאשימה ללמוד על הלך נפשו של הנאשם.

43. מחדל זה פגע לדעתי בהגנתו של הנאשם וביכולתו להתמודד עם צבר הראיות הנסיבותיות שהוצגו. לצורך הגעה למסקנה בדבר פגיעה בנאשם, מתחייב דיון בשאלה האם אכן מדובר בראייה "אבודה" היינו בראייה שלא ניתן לשחזר כיום. ראו:

"באשר לאיתור תכנים שצולמו על ידי מצלמות האבטחה [...] גם אם נאמר שהיה על המשטרה לבדוק את העניין, הרי טענת אי ביצוע חקירה מאבדת מכוחה כאשר עסקינן בנתון אובייקטיבי שאף הסניגור יכול לבדוק אותו לאחר מעשה" (ע.פ. 8529/11 **אטקשייב נ' מדינת ישראל** (24.5.2012)).

וכן ראו 2099/15 **פלוני נ' מדינת ישראל** (22.5.16)

44. השאלה היא אפוא אם ההגנה יכולה הייתה להביא לעדות מי מעובדי המפעל, על מנת לקבל תשובה (ואפשר שאף מסמכים) באשר לטענת הנאשם. בעניין זה העיד הנאשם כי "הגב" איזבל חלתה והיא צמח והמקום החליף בעלים" (בעמ' 83). ב"כ המאשימה בחר שלא לחקור כלל את הנאשם על אמיתות טענה זו ואף לא סיפק כל הסבר לכך, ומכאן שאין כל סיבה להטיל בטענה זו ספק כלשהו, שהרי "כאשר לא מוצגות שאלות בקשר לסוגיה מסוימת במסגרת חקירה נגדית, בהיעדר הסבר סביר אחר, ההנחה היא כי אין חולקים על דברי העד באותה סוגיה" (ע.פ.

4609/14 נתנאל בסט נ' מדינת ישראל (1.3.15)). אם אכן המאשימה אינה חולקת על טענה זו, פשיטא שההגנה הוכיחה (למצער ברמת הספק) שלא ניתן היה לשחזר את הראיה ולהביא כיום לעדות את מי שטיפלה בנאשם בעסקה זו, או את בעל המפעל. לא התעלמתי מהעובדה שהנאשם לא מסר במסגרת חקירותיו את שם המפעל בו רכש את הדלת בעסקה זו, אלא עשה זאת לראשונה בבית המשפט. הנאשם אף טען בחקירה מאוחרת כי אינו זוכר מדוע לא סיפק למתלוננת את הדלת (ת/7, בש' 51) וממילא אפוא לא מסר פרטים על המפעל. ואולם יש לזכור כי מדובר היה בחקירה שנערכה בשנת 2016 - שלוש שנים לאחר האירוע. בחקירה בזמן אמת (ביום 22.7.13 - ת/1) זכר הנאשם היטב את המקרה וטען כי הזמין את הדלת וזו יוצרה הפוך. החוקר, כאמור, לא ביקש לדעת מהיכן בוצעה ההזמנה ומשכך אינני רואה להחמיר עם הנאשם על כי לא מסר בעת החקירה המשטרתית את שם המפעל, אלא רק בבית המשפט. כאמור, בחקירה בזמן אמת הוא לא נשאל על כך. בחקירה לאחר שלוש שנים, מקובל על"י שאפשר והמקרה לא היה זכור לו היטב. יש לזכור כי היה אותה עת עצור ונחקר על עשרות מקרי מרמה מהשנים האחרונות. מדובר על עומס ממשי. אין גם סיבה שלא לקבל שבמהלך המשפט נזכר באירוע, שכן ברי שזכרונו רוענן עת קרא את חקירתו משנת 2013 (דבר שלא יכול היה לעשות טרם הגשת האישום). בכל מקרה, גם אם מדובר היה בטענה מפתיעה, עדין עמדו בידי המאשימה כלים לפעול להסיר את הספק שנוצר בשל העלאת הטענה בנסיבות הכוללות, לרבות בקשה להבאת ראיות הזמה. המאשימה לא עשתה כן ואף, כאמור, לא טרחה לשאול את הנאשם שאלות בנושא על מנת לבחון את מהימנות הטענה בדבר מחלתה של הפקידה ושינוי הבעלות במפעל.

45. סיכומי של דבר. מדובר במחדל חקירה במובן של אי השגת ראיה שהיה נכון לפעול להשגתה ואשר לא ניתן להשיג עוד כיום (והדבר הוכח למצער ברמת הספק). מדובר אפוא בטענה הדומה במהותה לטענה בדבר אבדן ראיה על ידי המאשימה, בזיקה לטענה בדבר תחולת דוקטרינת הנזק הראייתי, לגביה נקבע כי:

" במקרה זה, מחדלי החקירה מגבילים באופן ממשי את יכולתו של הנאשם לערער על מהימנותה של הראיה, ואף על קבילותה. בסוג זה של מקרים, מן הראוי לאמץ את דוקטרינת הנזק הראייתי באופן המותאם לתכלית ולמבנה הדין הפלילי. כך, יישקל הנזק הראייתי כחלק מבחינת מהימנותה של הראייה המוגשת. בית המשפט יבחן את היקף הפגיעה ביכולתו של הנאשם לערער על מהימנות הראיה...יקבע בית המשפט מה עוצמת הפגיעה שגרם הנזק הראייתי למהימנותה של הראייה. לאור בחינה זו, יקבע בית המשפט האם הפגיעה במהימנות הראיה היא זניחה ודורשת (בפני עצמה) תוספת ראייתית חלשה (דוגמת תוספת חיצונית המחזקת את הראיה בעוצמה של "דבר מה נוסף") או שהיא מהותית ודורשת תמיכה חיצונית במהימנות הראיה ברמת ראית חזוק או אף ראית סיוע" (ע"פ 2869/09 **חאמד זינאתי נ' מדינת ישראל** (9.11.11); ההדגשה שלי - י.ט.).

46. לדידי, בנסיבות המקרה הכוללות, מדובר בחסר של ראיה משמעותית ביותר, אשר היעדרה אינו מאפשר לקבוע ברמה שמעבר לספק סביר שאכן הנאשם לא התכוון מעולם לספק למתלוננת את הדלת שהזמינה. כפי שפורט לעיל, התזה המפלילה של המאשימה אינה יכולה לקבל חיזוק מהתנהגות הנאשם שנה לאחר מכן. התימוכין לטענה בדבר כוונת המרמה, נמצאו בנסיבות שאפפו את ההזמנה ואת התנהגות הנאשם לאחר מכן. אכן מדובר בנסיבות המתיישבות באופן כללי, עם כוונת מרמה, ואפשר שאף מקימות תשתית ראייתית לכאורית שחייבה את הנאשם במסירת גרסה חלופית תמימה (ע"פ 384/80 **מדינת ישראל נ' בן ברוך**, פ"ד לה(1)589). ואולם, הנאשם מסר

גרסה כאמור והוכיח (ולכל הפחות קיים ספק בנושא) קושי ממשי בשל מחדל המשטרה, להתמודד כיום עם עצמת הראיות הנסיבתיות והתזה המפלילה המוסקת מהן ולהביא ראיות לסתירתן. אינני סבור שיהיה זה הוגן להתעלם ממחדל זה ומהקושי שגרם לנאשם בניהול הגנתו והכל בשים לב למכלול הראיות האחרות, שאינן ישירות אלא כאמור נסיבתיות בלבד. ולא למותר ולהזכיר את שנאמר ב-ע"פ 3090/11 ענתבאוי נ' מדינת ישראל (18.10.12) ולהקיש ממנו בשינויים המחויבים:

"אכן, אין מניעה כי בית המשפט יכריע משפט פלילי על יסוד העדפת עדות אחת על פני אחרת וזהו מנהג של יום ביומו. ואולם, בית המשפט אינו בוחן כליות ולב והשתתת הרשעה על יסוד ממצאי מהימנות, מעוררת את החשש שמא יורשעו בדין חפים מפשע. משכך, לטעמי מוטלת החובה על רשויות החקירה להעמיד את כל המשאבים הדרושים על מנת לאתר ראיות פיסיט ואחרות שהן ראיות אובייקטיביות שיהיה בהן כדי לספק עוגן חיצוני לעדות" (ההדגשה שלי - י.ט.).

47. במקרה זה לא הייתה כל מניעה להשיג את הראיה בזמן אמת. היא לא דרשה כל מאמץ זולת שיחת טלפון. השגתה הייתה מתחייבת ואף מתבקשת. לא ניתן כל הסבר למחדל זה ונראה כי הטעם הוא חקירה לא ממצה של המקרה כולו והותרת התיק ללא כל פעולת חקירה שלוש שנים. הראיה הייתה נחוצה לא רק על מנת לספק "עוגן חיצוני" לראיות הנסיבתיות שהוצגו, אלא במיוחד על מנת לאפשר לנאשם להתמודד עמן ולסתור את המסקנה המפלילה העולה מהן.

48. סיכומי של דבר, בשל מחדל זה, השלכתו על הגנת הנאשם והימנעות המאשימה לפעול להסרת הספק בעניין, אני מוצא לנכון לזכות את הנאשם מחמת הספק באישום זה. ויודגש, הספק בעניין זה הוא קל שבקלים ומבוסס בעיקר על מחדלה של המאשימה כאמור, שגרם לאובדן היכולת להציג ראיה כיום ראיה החיונית להגנת הנאשם.

לאור כך אני מזכה את הנאשם בעבירת קבלת דבר במרמה שבאישום מס' 2.

אישום 11 - עבירת האיומים

49. באישום זה הודה הנאשם בעבירת המרמה, אך כפר בעבירת האיומים. במקרה זה צוין כי באחת משיחות הטלפון עם המתלוננת, כאשר אמרה לו המתלוננת כי אם לא יחזיר לה את כספה היא תתלונן במשטרה, איים עליה הנאשם לבל תמשיך לפנות אליו שאחרת "אני אוריד לך את הראש". המתלוננת העידה ותיארה כי לאחר שהזמן נקף והנאשם לא סיפק את הסחורה שהבטיח, התקשרה אליו מספר פעמים עד אשר הוא הפסיק לענות. המתלוננת חשדה שהנאשם מזהה את מספר הטלפון שלה ולכן התקשרה מטלפון אחר. בשיחה זו איים עליה הנאשם כי יפגע בה.

50. המאשימה סבורה כי עבירה זו הוכחה והיא טוענת כי עדותה של המתלוננת באישום זה הייתה מהימנה וקוהרנטית.

51. מנגד, הצביע הסנגור על הבדלי גרסאות ביחס לדבר האישום באופן המקשה, לגרסתו, ליתן אמון מלא בגרסתה. עוד טען הסנגור כי המתלוננת פירטה את מלוא האירוע על הכתב ונושא האיום לא נזכר בו. כן טען כי בעלה של המתלוננת לא ידע על אודות האיום, וגרסה זו סותרת את גרסתה של המתלוננת שטענה כי סיפרה לו על אודות האיום.

52. לאחר שבחנתי את הראיות שהובאו בעניין זה סברתי כי יש לזכות את הנאשם מאישום זה, מחמת הספק. הראיות שהובאו בנושא הן למעשה "מילה נגד מילה". המתלוננת עמדה על כך שהנאשם איים עליה במהלך שיחת הטלפון ואילו הנאשם כפר בכך מכל וכל. מעבר לגרסאות הצדדים לא הובאו ראיות נוספות בעניין, ומשכך מדובר בעדות יחידה לגביה נקבע כי:

"עדות יחידה היא אכן מצב המחייב זהירות מיוחדת, ובלשון השופט מ' בן-פורת בע"פ 509/76 צסיס נ' מדינת ישראל, פ"ד לא(3), 733, 735-736 (1977):

"השופט ישקול את ערכה של העדות היחידה בשבע עיניים, מעל ומעבר לזהירות הרבה שלה הוא נדרש כרגיל [...] על השופט לנתח את העדות ולתת את דעתו על הסתירות והפגמים שהוא מגלה בה. מצא כאלה ואף על פי-כן הגיע למסקנה שעיקרי הדברים הם אמת, עליו להבהיר את שיקוליו ולהסביר כיצד הגרסה מתיישבת עם אותן תהיות ואי דיוקים".

(ע"פ 4111/14 זיאד קורד ואח' נ' מדינת ישראל (20.8.15))

53. אינני סבור שיש קושי בהבדלי הניסוח השונים שמסרה המתלוננת. אכן, בבית המשפט טענה כי הנאשם אמר כי "יכה אותי בראש" ואילו במשטרה טענה כי הנאשם אמר שהוא "יוריד לי את הראש" (עמ' 19). הבדלים אלו אינם מהותיים ויש לזכור כי המתלוננת העידה לאחר כשנה מהאירוע.

54. מנגד, מספר קשיים שהתגלו בעדותה של המתלוננת, אינם מאפשרים לקבוע כי גרסתה הוכחה ברמה של מעבר לספק סביר. אפרט עמדותי:

א. המתלוננת הגיעה למשטרה למסור תלונה על אודות האירוע ביום 17.9.15. במעמד זה היא הייתה מצוידת במסמך בו נכתבו פרטי האירוע (נ/1). במסמך מתוארת שיחת הטלפון הרלוונטית, בה טענה בפני הנאשם שתלפון עליו למשטרה, אך לא צוין בה דבר האיום, אלא צוין כי הנאשם השיב למתלוננת כי "זה לא מפריע לו". המתלוננת הסבירה חסר זה בכך שכתבה את המכתב "באופן סטנדרטי". טיעון זה אינו מסיר את הקושי הטמון בחסר זה וכך גם הסברה של המאשימה כי המכתב כלל את

"ליבת התלונה" - קרי, המרמה. אפשר והסברים אלו נכונים, אך עדיין אין בהם לבטל את הקושי העולה מחסר זה.

ב. בעלה של המתלוננת נשאל במשטרה אם ידוע לו על אודות האיום והשיב שלא. למרות זאת, המתלוננת טענה כי סיפרה לבעלה על האיום (בעמ' 21). ההסבר לפיו אפשר שבעלה "לא הפנים זאת" אינו משכנע.

55. קשיים אלו אינם מאפשרים לדעתי לקבוע ברמה הנדרשת כי הנאשם אכן איים על המתלוננת. כידוע, לצורך הרשעה בפלילים, אין די בהעדפת גרסה מפלילה על פני רעותה, אלא "חובה כי לא יוותר ספק סביר בדבר נכונותה של גרסה זו" (ע.פ. 3676/11 **עלי חליל נ' מדינת ישראל** (9.10.12)). לצורך הגעה למסקנה זו, לא רק שעל העדות להיות אמינה על בית המשפט, אלא על בית המשפט להשתכנע שאין כל קושי בעדות וכי ניתן לקבוע על בסיסה ממצא עובדתי ברמה של מעבר לספק סביר. זאת, לא אוכל לעשות על בסיס עדותה של המתלוננת לאור שפורט לעיל. אין בכך לומר שאינני מאמין למתלוננת. כל שיש להבין מכך הוא שלאור הקשיים שפורטו, אין די בעדותה לצורך הרשעה בפלילים (ע"פ 6890/04 **מדינת ישראל נ' בלאוסוב** (13.9.05)).

לאור כך אני מזכה את הנאשם בעבירת האיום שבאישום מס' 11.

אישום מס' 15

עובדות המקרה והנתונים הנדרשים לצורך הכרעה

56. הסיפור העובדתי הקשור לאישום זה תואר בעדותה של המתלוננת, לגביו אין חולק, שכן הודעתה במשטרה הוגשה בהסכמה (ת/116). המתלוננת תיארה כי ביום 28.1.16 יצאה מביתה בשעה 14.00 וכאשר חזרה לאחר כחצי שעה, לא הצליחה לנעול את הדלת מבפנים. המתלוננת התקשרה למספר טלפון של מנעולן שהיה רשום על גבי מדבקה שהוצמדה לדלתה. האדם שענה לשיחה דיבר ברוסית והגיע לאחר כשעה רכוב על "אופנוע או קטנוע", זאת לטענתה על פי הרעש של המנוע ששמעה. לאחר שהחליף המנעול שילמה לו המתלוננת 1,889 ש"ח במזומן אך הוא לא מסר לה קבלה ואמר שיעשה כן כאשר יגיע למשרד החברה. את הכסף, הוציאה ממגירה וזאת לעיני אותו אדם.

57. לאחר מספר ימים (ביום 31.1.16) סמוך לשעה 16.00 התקשר אליה אותו אדם ואמר שהוא נמצא סמוך לביתה וביקש ממנה לצאת לרחוב על מנת שימסור לה את הקבלה. המתלוננת יצאה מביתה, לא נעלה את הדלת, והמתינה לאותו אדם אך איש לא הגיע. כשעתיים לאחר ששבה לביתה הבחינה שהתיק שהיה במגירה איננו. התיק

הכיל 3,000 ש"ח במזומן, תעודת זהות, מסמכים וכן כרטיס בנקט (הכולל את הקוד הסודי).

58. בהמשך, נמשכו מחשבונה של המתלוננת כספים באמצעות כרטיס הבנקט שנגנב. בבדיקת מערכת הצילום של הבנק נראה הנאשם בסמוך למכשיר הכספומט בסניף בו בוצעה המשיכה.

59. ביחס לאפשרות זיהוי המנעולן המתלוננת ציינה כי היא לא תוכל לזהותו כי "בקושי ראיתי את הפנים שלו". עם זאת ציינה המתלוננת כי האדם שהגיע לדירתה היה "בחור רזה, די גבוה, יש לו עיוות קל בפה והוא צולע על רגל אחת, אני חושבת על רגל שמאל ויש לו בעיה גם ביד שמאל כי אני ראיתי שיש לו כפפה על יד שמאל". המתלוננת הבהירה עוד כי אינה רואה כלל בעין אחת ובשנייה רואה כ-5% בלבד. בעניין זה ציינה המתלוננת כי את המספר שעל המדבקה ראתה באמצעות זכוכית מגדלת. המתלוננת נשאלה אם יש ברשותה את המספר אליו חייגה לצורך הזמנת המנעולן והשיבה שלא, אך ציינה שהראתה את המדבקה לידיד המשפחה בשם סרגיי (להלן - "סרגיי").

60. סרגיי העיד בבית המשפט ומסר כי הוא חבר המשפחה. הוא תיאר כי המתלוננת התקשרה אליו וסיפרה לו את הסיפור שתואר לעיל. לענייננו חשוב לציין כי סרגיי טען שהשוטר שהגיע לדירה רשם את מספר הטלפון שהיה על גבי המדבקה והוא 055-9690258. במהלך עדותו מסרה המתלוננת (שנכחה אותה עת באולם) לסנגור מדבקה מבלי שהוסבר פשרה. על המדבקה היה רשום מספר טלפון אחר והוא 1-800-800-221 וכן פרטים פרסומיים של נותן שירותי פריצה ותיקון מנעולים לדלתות רב בריח (המדבקה הוגשה על ידי ההגנה - נ/2).

דין והכרעה

61. הראיה המרכזית שהציגה המאשימה היא נוכחותו של הנאשם ליד מכשיר הכספומט, בסניף הבנק בו בוצעה המשיכה מחשבון המתלוננת, במועד שיכול להתיישב לשיטתה עם העובדה שהוא שביצע את המשיכה. לגבי נוכחות זו טענה המאשימה כי "קשה לראות בנתון זה 'צירוף מקרים חריג' ", זאת בשל כך שהנאשם הוא אף טכנאי מנעולים במקצועו.

62. שילובם של נתונים אלו, אכן מקים חשד כלפי הנאשם. הייתי מוסיף ואומר שאף חשד בלתי מבוטל. עם זאת, אין בראיות שהוצגו, די לצורך הרשעה. אפרט להלן נימוקיי.

63. נקודת המוצא היא שאין כל ראיה ישירה ממשית הקושרת בין הנאשם לאדם שהגיע לדירת המתלוננת לבצע את התיקון ביום 28.1.16. ואכן בסיכומיה לא טענה כלל המאשימה שקיימות ראיות הקושרות בין אדם זה לנאשם. כך, החוקר צביקה אמיר אישר כי ממחקר התקשורת שנערך ביחס ליום 28.1.16 (יום תיקון המנעול) לא נמצא כל קשר טלפוני בין המתלוננת לנאשם (בעמ' 35; ת/111) ואילו ביחס ליום 31.1.16 (יום הגניבה) משום מה לא נערכה כל בדיקה לגילוי מספר הטלפון ממנו התקשר אותו אדם למתלוננת.

64. יתרה מזו. סרגיי טען שהשוטר שביקר בדירה העתיק את מספר הטלפון מהמדבקה. המאשימה לא הרחיבה בעניין ואין בדו"ח השוטר דבר בעניין (ת/102) אך השכל הישר מחייב את המסקנה שמדובר היה במדבקה דרכה הוזמן המנעול. עם זאת, איש לא טרח לבדוק מיהו בעליו של מספר זה ומיהו שעונה לשיחה למספר זה. יוזכר גם שהמתלוננת מסרה במהלך אחד הדיונים את נ/2 שהוא מדבקה של מנעול. מדובר במדבקה ובה מספר שונה מהמספר שהעתיק השוטר לדברי סרגיי. אף מדבקה זו לא נבדקה ולו במסגרת השלמת חקירה (בעמ' 110). כמו כן לא הובהר האם מדבקה זו קשורה כלל למנעול שהוזמן.

65. עוד יצוין כי לא נערכו כל בדיקות פורנזיות בדירה, הגם שנכון היה ליטול מעתקי טביעות אצבע מסביבת הדלת והשולחן בו היה התיק שנגנב. אציין עוד בנושא זה, כי מוסכם על המאשימה שאין בעובדה שהמתלוננת טענה בעימות שהנאשם הוא האדם שהגיע לביתה, להוסיף דבר, והצדדים הסכימו שערכו הראייתי של "זיהוי" זה אפסי (שהרי מדובר באישה הסובלת מליקוי ראייה ממשי שטענה שאינה מסוגלת כלל לזהותו).

66. סיכומי של דבר עד כאן: אין בידי המאשימה כל ראיה ישירה לפיה הנאשם הוא האדם שהגיע לביתה של המתלוננת ביום 28.1.16 או 31.1.16. אומר אף מעבר לזאת. מחקר התקשורת שנערך למכשירה של המתלוננת (ביום התיקון-28.1.16) גילה שלוש שיחות בלבד. כל השיחות היו לאותו מספר. הדבר לא פורט, אך מהרשום במסמך (ת/111) עולה שמדובר בשיחות לסרגיי. בכל מקרה אין מדובר במספר הקשור לעבירה. ניתן היה אפוא להטיל ספק אף בהנחה הבסיסית לפיה המתלוננת התקשרה כלל לטכנאי כלשהו ביום זה. ואולם לאור הסכמת ההגנה להגשת הודעתה - ולקיומו של האירוע במועד הנטען - אין מקום להטיל ספק בנושא והדברים נאמרו למעלה מהדרוש ובמסגרת אי הבהירות הכללית שאפפה אישום זה.

67. סקרנו עד כה את הראיות "שאינן" וכעת אעבור לראיות שכן קיימות. כפי שהוזכר לעיל, אלו מסתכמות בעיקר בעובדה שהנאשם צולם במכשיר הכספומט של בנק הפועלים ביום 31.1.16. כפי שצוין לעיל, לדידי אין די בכך.

68. מקובל עלי כי אם פלוני נצפה מבצע משיכה ממכשיר כספומט באמצעות כרטיס שנגנב זמן קצר קודם, אפשר ותקום נגדו "חזקה תכופה", היינו חזקה שבעובדה שיש בה להצביע על כך שהוא מעורב בגניבתו של הכרטיס. זאת בשל כך ש"החזקה התכופה היא חזקה עובדתית המבוססת על ניסיון החיים. על פי חזקה זו, אדם שנמצאים ברשותו טובין גנובים זמן קצר לאחר שנגנבו יוחזק כמי שגנב אותם, או למצער קיבל אותם לרשותו בידעו שהם גנובים" (רע"פ 2653/15 **משה אברהם נ' מדינת ישראל** (2.8.15)); ולעניין הקשר בין שימוש בכרטיס אשראי להתפרצות בה נגנב הכרטיס ראו: ע.פ (חי') 17054-05-16 **דביר משה בוכריס נ' מדינת ישראל** (30.6.16)). לאור כך, יש לבדוק אם אכן הוכח שהנאשם החזיק בכרטיס זמן קצר לאחר הגניבה. כפי שצוין לעיל, ברי כי משיכה באמצעות הכרטיס מחשבונה של המתלוננת, היא הוכחה ברורה להחזקה בכרטיס. בעניין זה הצהיר ב"כ המאשימה כי "אינני יכול להשיב בצורה חד משמעית אם הוא מושך כספים אם לאו" (סיכומי המאשימה בעמ' 107). חרף הצהרה מפורשת זו, אשר מובן שיש בה למנוע אפשרות להחיל את החזקה התכופה נגד הנאשם, ראיתי לפרט מעט את הראיות שהוגשו בעניין זה ובמיוחד את שלא הוגש, וזאת לצורך הדיון שיבוא בהמשך במסגרת משמעות הראיות הנסיבתיות (שאינן מקימות חזקה תכופה).

69. עמדת המאשימה מבוססת כאמור על צילום הנאשם ליד מכשיר הכספומט בבנק בו בוצעה המשיכה. עם זאת, עיון במסמכים שהוגשו בעניין מגלה כי לא ידועה השעה המדויקת בה עמד הנאשם ליד הכספומט, אלא מדובר בצילום של אנשים שעמדו במקום "בין השעות 12.25-13.35" (ת/105). מדובר אפוא בפרק זמן של 70 דקות לגביו טוענה המאשימה כי אין לראות בנוכחות הנאשם במקום משום "צירוף מקרים" ומשכך מצופה היה (לכל הפחות) שיוגשו ראיות מהן עולה שהמשיכה הייתה בפרק הזמן הזה (של אותן 70 דקות). ואולם, ביחס לשעת המשיכה, כל שהוגש הוא מזכר בו צוין שהחוקר דיבר עם עובדת הבנק אשר אישרה כי "היתה משיכה של סכום של בערך 4000 ש"ח לאחר ה-31.1.16" (ההדגשה שלי - י.ט.). הסנגור הסכים להגשת המסמך ולתוכנו ומשכך אין קושי לקבל ראיה זו. ואולם תשומת הלב כי אין במסמך את שעת המשיכה כלל וספק (לאורו) אם המשיכה בוצעה כלל ביום 31.1.16 שהרי נאמר שהיא בוצעה לאחר יום זה. המאשימה לא הציגה כל ראיה בדבר משמעות הביטוי "לאחר ה- 31.1.16" היינו האם מדובר ביום העסקים הבא, או ביום הקלנדרי הבא. בכל מקרה, מה שברור הוא שמהראיות עולה שהמשיכה לא הייתה בפרק הזמן בו צולם הנאשם בסמוך למכשיר הבנקט.

70. סיכומי של דבר, אין בידי המאשימה ראיות מספיקות להקמת חזקה תכופה נגד הנאשם. איננו יודעים מתי בדיוק בוצעה המשיכה וספק אם היא הייתה כלל ביום 31.1.16. לאור כך אין די בעובדה שהנאשם נכח במקום, בזמנים שיתכן והם רלוונטיים לאישום, על מנת להקים ראיה "מוצלבת" בין שעת הנוכחות במקום לשעת המשיכה, שיש בה לבסס ראיה ברורה בדבר החזקת הכרטיס.

ראיות נסיבתיות

71. סיכומי המאשימה בדבר משמעות הראיות הנסיבתיות אינם מפורטים וזולת טענה לפיה "קשה לראות בנתון זה צירוף מקרים חריג" לא נטען דבר. ככל שאכן כוונתה הייתה שמדובר בראיות נסיבתיות המספיקות להרשעה, נכון היה לכלול טיעון משפטי על פי הכללים המשפטיים העוסקים בראיות מסוג זה. להלן אפרט את ערכן הראייתי של הראיות הנסיבתיות ואסביר מדוע אין די בהן לצורך הרשעה.

72. לעניין זה ראוי לפרט את הכללים הנוהגים בעניין ראיות נסיבתיות:

"ראיה נסיבתית, שלא כמו ראיה ישירה, אינה מוכיחה במישרין את הטעון הוכחה, אלא היא מוכיחה נסיבה, דהיינו, מצב עניינים מסוים. מצב עניינים זה יכול לשמש בסיס לקביעת קיומו של הטעון הוכחה, זאת, על דרך של מסקנה הנובעת מן השכל הישר, נסיון החיים והיגיון...מלאכתו העיקרית של בית המשפט בבוחנו ראיה נסיבתית היא לקבוע את המסקנה המתחייבת ממנה ... הואיל ועסקינן במסקנה כאמור, קבעה הפסיקה כי התנאי לקבלתה הוא היותה של אותה מסקנה - מסקנה הגיונית אחת יחידה, והעדר כל תזה חלופית סבירה אחרת ... לא למותר לציין, כי הלכה עימנו שאין צורך לבחון את כוחה הראייתי של כל ראיה וראיה נסיבתית בגפה ובאורח עצמאי, אלא יש לבחון את התצרף הראייתי כולו (שיכול לכלול ראיות נסיבתיות בלבד או שילוב של ראיות נסיבתיות וראיות ישירות), שכן, לא אחת, חד-משמעויות של המסקנה עולה מתוך התמונה המתגבשת מן המקבץ הראייתי כולו, בה

בעת שבחינת כל פריט בנפרד חסרה כוח זה" (ע"פ 7860/10 אליהו אלפסי נ' מדינת ישראל (5.2.13)).

73. בפסיקה נקבע מבחן תלת שלבי לבחינת ערכן הראייתי של ראיות נסיבתיות. השלב הראשון עוסק בבדיקת הראיות הקיימות - ישירות או נסיבתיות - מבחינת אמינותן, מהימנותן ועוצמן. בהמשך, יש לבדוק את המסקנה הלוגית העולה משילובן של כלל הראיות שהוכחו (נסיבתיות וישירות). השלב השלישי עוסק בבחינת הסברי הנאשם לתרחיש מזה חלופי. ראו:

"השלב הראשון אינו שונה למעשה מן הבחינה הנעשית ביחס לראיות ישירות, והוא מטפל ביסוד הקושי המשותף לשני הסוגים - החשש כי הראייה אינה אמת. בשלב הראשון נבחנות עוצמתן, מהימנותן ודיוטן של הראיות שהובאו בכדי לבסס ממצא עובדתי מסוים... על-פי התפיסה שהשתרשה בפסיקה, במסגרת השלב השני די בכך שכלל הראיות יסבכו את הנאשם, באופן המקים מסקנה לכאורית לפיה הוא אכן ביצע את העבירות שיוחסו לו, כמסקנה סבירה מפשוטם של דברים [] בשלב זה יועבר הנטל הטקטי לכתפיו של הנאשם, על מנת שיוכל להעלות ספק סביר בדבר אשמתו ... קיומו של ספק סביר, ככל שהוא נוגע לראיות נסיבתיות מפלילות, משמעו כי ניתן להסיק מן הראיות הנסיבתיות הסבר אפשרי אחר השולל אחריות פלילית" (ע"פ 6392/13 מדינת ישראל נ' מאיר קריאף (21.1.15)).

74. מהראיות שהוצגו עולה כי הנאשם עסק במועד הרלוונטי בתיקון מנעולים. הוא אף דובר רוסית כפי שצינה המתלוננת. חשוב לציין עוד כי המתלוננת תיארה את האדם שהגיע לביתה כצולע, ואכן הנאשם אישר בעת העימות עם המתלוננת שהוא צולע (ת/151 בש' 20). עם זאת, אינני משוכנע כי האופן בו תיארה אותו המתלוננת (ת/116 - המוסכם על ההגנה שלא ביקשה לחקור אותה - "בחור רזה, די גבוה") תואם את הנאשם ובכל מקרה המאשימה לא טענה כך והנאשם לא התגונן בפני טיעון זה. בעניין זה מעניין לראות כי המתלוננת באישום 11, תיארה את הנאשם דווקא כמי ש"גובהו נמוך" (נ/1). יש גם לזכור שהמתלוננת תיארה עיוות בפיו של המנעולן והמאשימה לא טענה שלנאשם עיוות בפה. אם כך, הצליעה, שהיא נתון ייחודי יחסית, תואמת את הנאשם, אך יתר התיאור אינו תואם את נתוני הנאשם ואף שולל במידה מסוימת את הטענה כי הוא האדם (כגון קיומו של עיוות בפה, דבר שיש להניח עבור הנאשם שאינו מתקיים בו).

75. ראיות אלו עוסקות בזיהויו של האשם שהיה בביתה של המתלוננת. ביחס לראיות הקושרות את הנאשם למשיכת הכספים, נזכיר שוב כי הנאשם נצפה עומד ליד מכשיר הכספומט ביום 31.1.16 בין השעות 12.25-13.35. עוד נזכיר כי לא הובאו ראיות בדבר שעת המשיכה ואף יום המשיכה לא הוכח ברמה הנדרשת על מנת שאוכל להביאו כנתון מוכח לצורך השלב הראשון. כל שניתן לומר ביחס ליום המשיכה הוא שמדובר במועד "לאחר ה-31.1.16" כפי שהוכח. המאשימה לא התיימרה גם להוכיח כי הנאשם ביצע כלל פעולת משיכה (ללא קשר לזהות החשבון הנמשך). לא הובאו ראיות מהן ניתן ללמוד מאיזו זווית מצלמת המצלמה ומה ניתן ללמוד מהצילום, אך מקובל עלי, בהשוואה ליתר התמונות שנראות בתנוחה דומה לזו של הנאשם, כי עמידתו ליד מכשיר הכספומט, מתיישבת היטב עם פעולת משיכה או ניסיון לעשות כן.

76. נקודה נוספת היא שהמאשימה לא הצליחה להוכיח אם המכשיר לידו עמד הנאשם הוא המכשיר ממנו בוצעה המשיכה. בבנק זה קיימים שני מכשירים המכונים "ימין ומשאל". לפי התמונות בת/105 הנאשם צולם ב"בנקט ימין 2", אך לא הובאה ראיה שהמשיכה בוצעה ממכשיר זה ולא מהמכשיר האחר. בת/105 קיים משפט לפיו "לא ניתן לדעת איזה מהם בנקט 2" וכן צוין כי לא ניתן לבצע תחקיר "מאחר ואין מודם". תהיות אלו לא הוסברו ועובדי הבנק לא הובאו לעדות, ומכאן שלא הוכח לדעתי, לצורך השלב הראשון, כי המשיכה בוצעה כלל מהמכשיר בו צולם הנאשם.

77. **סיכום ביניים:** נתונים עובדתיים אלו אינם מביאים לדעתי למסקנה לכאורית, לפיה הנאשם הוא שביצע את העבירה. אכן, הנתונים מקימים חשד ממשי, שכן הנאשם הוא ממוצא רוסי, צולע, ועובד כטכנאי מנעולים. הוא אף עומד לדין בשל סדרת עבירות מרמה בהקשר של התקנת דלתות והוא הודה ברובן (ואני מציין זאת לשם הצגת החשד להבדיל מראיות להוכחת אשמה). הסברו באשר למטרת נוכחותו במקום אינו משכנע ולמעשה אינו קיים כלל, שכן הנאשם הודה שאין ברשותו כרטיס כספומט שנים רבות (ת/5 בש' 14) ולא יכול היה למצוא הסבר למעשיו מול מכשיר הכספומט (ת/5 בש' 19; ת/15 בש' 55; בעמ' 73, בש' 17). ואולם, כפי שצינתי לעיל, אינני סבור שהמאשימה צלחה את השלב השני (להראות מסקנה לוגית לכאורית בדבר אשמו של הנאשם) ומשכך לא עבר אל הנאשם הנטל הטקטי להציג תרחיש תמים. מסקנה זו מתחייבת לדעתי בשל כך שהמסקנה הלוגית שמבקשת המאשימה להסיק מהראיות שהוצגו מחוררת לחלוטין ואינה מציגה תרחיש לכאורי בדבר אשמו של הנאשם. נתוני "הזיהוי" שמסרה המתלוננת בוודאי אינם מספיקים לצורך קביעה כאמור. נוכחותו של הנאשם במקום בו בוצעה המשיכה אינה משנה את המסקנה באופן מהותי, זאת בשל כך שלא הוכח ולו נתון אחד באופן שניתן לקבוע על בסיסו ממצא עובדתי רלוונטי. כך באשר לשעת המשיכה; ליום המשיכה; ואף למכשיר ממנו בוצעה המשיכה. כל שניתן לומר מנתונים אלו הוא כי הנאשם עמד מול אחד ממכשירי הכספומט, באופן המתיישב עם ניסיון למשוך כספים, ביום בו יתכן ונמשכו כספים מחשבונה של המתלוננת. לכך יש להוסיף כי לא הובהר אם צולמו כל האנשים שמשכו כספים ביום זה וממילא שלא כולם נבדקו (מבחינת ההיתכנות שהם מבצעי המשיכה הרלוונטית).

78. לכך יש להוסיף כי לפי גרסת המתלוננת, הגניבה הייתה בכלל אחרי השעה 16.00 (ראה ת/116; בש' 35). נזכור כי הנאשם צולם בבנק בין השעות 12.25-13.35. לאור כך, אם מקבלים את השעה בה נקבה המתלוננת כנכונה, מובן שאין בנוכחות הנאשם בבנק בשעות שלפני הגניבה, כדי להקים נגדו מסקנה מסבכת. אינני מתעלם מהמזכר ת/117 בו צוינה שיחת הבהרה עם המתלוננת ביחס לשעת השיחה עם המנעולן. המתלוננת ציינה שאינה זוכרת את השעה ואישרה לשאלת החוקר שאפשר שהיה זה לפני הצהריים. אינני רואה בהבהרה זו כראיה בעלת משקל ממשי. בהודעה ת/116 שנגבתה למחרת היום ציינה המתלוננת שעה אחרת ומאוחרת יותר, אשר אינה מתיישבת כלל עם אשמו של הנאשם. המתלוננת לא עומתה עם נתון זה ואיש לא טרח אף לעשות את המתבקש מאליו, היינו לבדוק את פלט השיחות הנכנסות למכשיר הטלפון של המתלוננת ולקבל תשובה ברורה וחד משמעית באשר לשעה. בנתונים אלו, בהחלט זכאי הנאשם ליהנות מהספק בעניין וכאשר שעת הגניבה מאוחרת משמעותית מהשעה בה נצפה הוא בסמוך למכשיר, ממילא אין כל משמעות ראייתית מפלילה לנוכחות זו.

אציין במאמר מוסגר בעניין זה כי שיחה לאחר השעה 16.00 מתיישבת דווקא עם משיכה לאחר סיום יום העסקים או למחר היום (כפי שנראה שאכן היה), אך היא אינה מתיישבת, כאמור, עם אשמתו של הנאשם, אשר נצפה בבנק שעות רבות קודם לכן.

79. לאור כך, ומבלי שאני מתעלם מהיעדר הסבר ממשי בדבר מעשיו של הנאשם במכשיר הכספומט, אינני סבור כי התשתית הראייתית שהוצגה צולחת את השלב השני וממילא אפוא שהפסיפס הראייתי, אף בשים לב להיעדר הסבר ממשי מצד הנאשם, אינו מקים מסקנה סבירה אחת בלבד והיא שהנאשם הוא שביצע את העבירה. אכן, החשד נגד הנאשם קיים והוא לא הוסר. עם זאת, מכאן ועד מסקנה מרשיעה המרחק רב. ראו:

"במקום בו הראיות הנסיבתיות אינן מספיקות לשם הוכחת מעורבות הנאשם בעבירה, שתיקתו או שקריו אינם יכולים, ככלל, להשלים את החסר. יתכן שהמצב ישתנה אם יוכח שהנאשם שהה במקום בעת ביצוע העבירה או בסמוך לכך, באופן שהראיות הישירות מובילות למסקנה שהוא ביצע את המעשה מבחינה עובדתית, גם אם יש חסר מסוים בראיות ישירות. או אז העדר גרסה או ראיות התומכות בחפותו משתלבות, ולמעשה מחזקות את המסקנה הסיבתית המפלילה. כפי שצינתי לעיל, יש חשיבות לעוצמת התמונה הנסיבתית מבחינת הוכחת ביצוע מעשה העבירה. לא באתי לקבוע כללים גורפים, לנוכח הרחוב המרשים של הווריאציות העובדתיות השונות. מטרתי היא לחדד את העובדה שבבחינה ממוקדת של ראיות נסיבתיות יש לשאול - כאמור - מהו טיבן, מהי מידת עוצמתן והאם ניתן להשלים את התמונה על בסיסן. על השופט להתעמק בשאלות שצוינו - מה משותף להן, מה כוחן ומה חולשתן". (ע"פ 6392/13 מדינת ישראל נ' מאיר קריאף (21.1.15))

80. סיכומי של דבר - יש לזכות את הנאשם מאישום זה.

עם זאת, אציין כי שמיעת הראיות באישום זה הותירה אותי בתחושה קשה נוכח העובדה שהשגת הראיות המפלילות (נגד העברין תהא זהותו אשר תהא) הייתה בהישג יד ולא קיבלתי כל תשובה מדוע לא בוצעו פעולות חקירה פשוטות ומתחייבות. כך, לא ברור מדוע לא נערכה בדיקת טביעות אצבע בביתה של המתלוננת; מדוע לא נבדק מספר הטלפון ממנו התקשר הטכנאי למתלוננת ביום 31.1.16; מדוע לא נבדקו מספרי הטלפון שעל גבי שתי המדבקות שמסרה המתלוננת לחוקרים (אחת בעת החקירה והשנייה במהלך המשפט). דומה כי החוקרים היו שבויים בקונספציה לפיה די בצילומי של הנאשם בבנק כדי להוכיח את זהות מבצע העבירה ואף כאן שגו כאשר לא אספו די נתונים להוכחת שעת המשיכה; יום המשיכה ומיקומו של המכשיר ממנו בוצעה המשיכה. ניתן גם לתמוה מדוע לא הורתה המאשימה על השלמת חקירה לאחר שהחסרים התבררו במהלך המשפט. אסיים פרק זה בכך שאומר שנוכח מהות האישום, טוב מאוחר מאשר אף פעם, וברי כי ככל שהראיות שיתגלו יובילו לאדם שאינו הנאשם, לא תהא כל מניעה להעמידו לדין.

אני מזכה אפוא את הנאשם מאישום מס' 15.

נסיבות מחמירות

81. המאשימה ביקשה שיקבע כי הנאשם ביצע את העבירות של קבלת דבר במרמה ושימוש במסמך מזויף, בנסיבות מחמירות. המאשימה נימקה בכתב האישום את התקיימותן של הנסיבות המחמירות "בהישנות המקרים, השיטתיות, התכנון והתחכום, וכן לנוכח כריכת עבירות הזיוף בעבירות המרמה".

82. כידוע, חוק העונשין אינו מספק הגדרה מתי יתקיימו נסיבות מחמירות בעבירות אלו. הפסיקה קבעה בעניין זה כי "הנסיבות המחמירות אשר מביאות להחמרה בעונש הצפוי לעבריין עד לחמש שנות מאסר, אינן מוגדרות בחוק, והפסיקה היא שעצבה אותן. בית-המשפט נדרש להכריע באשר להתקיימותן של נסיבות מחמירות פעמים רבות, באחת מהן נקבע ... בין הגורמים שעשויים להוות נסיבות מחמירות, נמצאים ריבוי של מעשי מרמה, התחכום שבהם, הסכומים שהועברו כתוצאה מהמרמה, ביצוען של עבירות נוספות שנועדו לאפשר את המרמה ... התמדה במעשי מרמה לאורך זמן ... רשימה זו, שאינה סגורה, נועדה להמחיש את מגוון המצבים בהם עשוי בית-המשפט לקבוע כי בנסיבות מחמירות עסקינן" (ע"פ 1784/08 **ישראל פרי נ' מדינת ישראל** (5.2.09)).

83. בענייננו מדובר ב-11 מקרים שונים, שאירעו במהלך כשנה, בהם הונה הנאשם את המתלוננים, תוך שימוש במסמכים מזויפים, שהיה בהם לא רק להקשות על זיהויו, אלא גם להימנע מתשלום מיסים. אכן, אין מדובר בסכומים גבוהים בכל מקרה ומקרה, אך שילוב שיטת המרמה (פרסום מודעה בעיתון), עם השימוש במסמכים המזויפים והכל תוך שהוא שב וחוזר על המעשים פעם אחר פעם, מביאים למסקנה שאכן מדובר בעבירות שבוצעו בנסיבות מחמירות. ודוק: בעניין זה ריבוי המקרים מקבל משקל של ממש, שכן הוא נובע מהעובדה שהנאשם פרסם את מודעת המרמה בכל אותה תקופה ואין הוא נתון מקרי שלנאשם לא הייתה שליטה עליו. מדובר במלכודת שהציב הנאשם לקורבנותיו והיא שהביאה "להצלחתו" לרמות מספר לא מבוטל של קורבנות. מכאן שיש קשר ישיר וברור בין השימוש במודעה לריבוי המקרים ובשילוב השימוש במסמכים מזויפים, נכון לסווג עבירות אלו כמעשי מרמה וזיוף שבוצעו בנסיבות מחמירות (ראו בעניין זה גם קדמי, בעמ' 877).

84. עם זאת, ביחס לאישום 2, בו זוכה הנאשם מעבירת המרמה והורשע רק בעבירת הזיוף, לא ראיתי לייחס נסיבות מחמירות לזיוף. במקרה זה נכון לראות אישום זה באופן נפרד מיתר האישומים שאירעו לאחר שנה. כאשר לזיוף לא נלוותה עבירת מרמה ובשים לב לריחוק הזמן מיתר האירועים, ראיתי לקבוע שאין מדובר בנסיבות מחמירות (ראו בהשוואה ע.פ 34508-01-16 **יהושע בן מיר נ' מדינת ישראל** (17.5.16), פסקה 54 לפסק הדין).

סיכום:

85. לאור שפורט לעיל, אני מרשיע את הנאשם בעבירות הבאות:

אישום מס' 1 - זיוף, עבירה לפי סעיף 418, אמצע, לחוק העונשין.

אישום מס' 2 - שימוש במסמך מזויף, עבירה לפי סעיף 418 אמצע +420 לחוק העונשין.

אישום מס' 3 - קבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות, לפי סעיף 415 סיפא לחוק העונשין וכן

שימוש במסמך מזויף, עבירה לפי סעיף 418 סיפא +420 לחוק העונשין

אישום מס' 4 - קבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות, לפי סעיף 415 סיפא לחוק העונשין וכן

שימוש במסמך מזויף, עבירה לפי סעיף 418 סיפא +420 לחוק העונשין

אישום מס' 5 - קבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות, לפי סעיף 415 סיפא לחוק העונשין וכן

שימוש במסמך מזויף, עבירה לפי סעיף 418 סיפא +420 לחוק העונשין

אישום מס' 6 - קבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות, לפי סעיף 415 סיפא לחוק העונשין וכן

שימוש במסמך מזויף, עבירה לפי סעיף 418 סיפא +420 לחוק העונשין

אישום מס' 7 - היזק בזדון.

אישום מס' 8 - קבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות, לפי סעיף 415 סיפא לחוק העונשין וכן

שימוש במסמך מזויף, עבירה לפי סעיף 418 סיפא +420 לחוק העונשין

אישום מס' 9 - קבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות, לפי סעיף 415 סיפא לחוק העונשין וכן

שימוש במסמך מזויף, עבירה לפי סעיף 418 סיפא +420 לחוק העונשין

אישום מס' 10 - קבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות, לפי סעיף 415 סיפא לחוק העונשין

וכן שימוש במסמך מזויף, עבירה לפי סעיף 418 סיפא +420 לחוק העונשין

אישום מס' 11 - קבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות, לפי סעיף 415 סיפא לחוק העונשין

וכן שימוש במסמך מזויף, עבירה לפי סעיף 418 סיפא +420 לחוק העונשין

אישום מס' 12 - קבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות, לפי סעיף 415 סיפא לחוק העונשין

וכן שימוש במסמך מזויף, עבירה לפי סעיף 418 סיפא +420 לחוק העונשין

אישום מס' 13 - קבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות, לפי סעיף 415 סיפא לחוק העונשין

אישום מס' 14 - קבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות, לפי סעיף 415 סיפא לחוק העונשין

וכן שימוש במסמך מזויף, עבירה לפי סעיף 418 סיפא +420 לחוק העונשין

86. אני מזכה את הנאשם מהעבירות הבאות:

אישום מס' 2 - קבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות, עבירה לפי סעיף 415 סיפא+420

לחוק העונשין

אישום מס' 11 - איומים, עבירה לפי סעיף 192 לחוק העונשין.

אישום מס' 15 - הונאה בכרטיס חיוב, עבירה לפי סעיף 17 לחוק כרטיסי חיוב; התפרצות

לדירה, עבירה לפי סעיף 406(ב) לחוק העונשין; גניבה עבירה לפי סעיף 384

לחוק העונשין.

ניתנה היום, כ"ח תשרי תשע"ז, 30 אוקטובר 2016, במעמד הצדדים